

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

80.

KURIER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 5-го Октября — 1837 — Wilno. Wtorek. 5-go Października.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 27-го Сентября.

Изъ Вознесенска получены слѣдующія окончательныя извѣстія о пребываніи тамъ Императорской Фамиліи:

26-го Августа, въ Четвертокъ, утромъ, произведенъ былъ парадъ всей кавалеріи съ ея артиллеріею. Въ десятомъ часу утра, Ихъ Величества Государь Императоръ и Государыня Императрица, Его Высочество Государь Наслѣдникъ Престола, Великая Княжна МАРІЯ НИКОЛАЕВНА и Его Императорское Высочество Великій Князь МИХАИЛЬ ПАВЛОВИЧЪ изволили объѣхать, въ сопровожденіи блистательной свиты, линію фронта; послѣ чего вся войска прошли церемоніальнымъ маршемъ въ полковыхъ эскадронныхъ колоннахъ шагомъ, потомъ подивизіонно въ галопъ и наконецъ, въ колоннахъ рысью.

Во время парада, Государь Императоръ изволилъ назначить: Его Императорское Высочество Наслѣдника Цесаревича, Шефомъ Московскаго Драгунскаго полка, Ея Императорское Высочество Великую Княжну МАРІЮ НИКОЛАЕВНУ, Шефомъ Екатеринославскаго Кирасирскаго полка, Его Императорское Высочество Великаго Князя МИХАИЛА ПАВЛОВИЧА, Шефомъ Тверскаго Драгунскаго полка, Австрійскаго Эрцъ-Герцога Іоанна, Шефомъ Гренадерскаго Сапернаго баталіона, и Генерала отъ Артиллеріи Ермолова Шефомъ 1-й конной легкой батареи.

На другой день, 27-го Августа, Его Императорское Величество изволилъ произвести смотръ двадцати-восьми баталіонамъ Резервной Пѣхоты и потомъ ученье кантонистамъ. По окончаніи ученья, кантонисты прошли, въ присутствіи Государя Императора и Ихъ Высочествъ Цесаревича Наслѣдника и Великаго Князя МИХАИЛА ПАВЛОВИЧА, кавалерійскіе сигналы и послѣ того гимнъ: *Боже Царя храни!* Его Императорское Величество неоднократно изъявлялъ свое удовольствіе за тотъ порядокъ и устройство, какими отличались кавалерія и пѣхота, и за успѣхи, оказанные кантонистами. Всѣ бывшіе на учении не могли не радоваться, видя, что даже иностранцы отдавали должную справедливость и удивлялись искусству и быстротѣ всѣхъ движеній этихъ будущихъ воиновъ.

28-го Августа, въ Субботу, Государь Императоръ изволилъ производить маневры Драгунскому и Сводному Кавалерійскому Корпусамъ съ ихъ артиллеріею.

29-го Августа, въ Воскресенье, многочисленныя посѣтители Вознесенска были свидѣтелями чрезвычайно занимательнаго зрѣлища.

На обширной равнинѣ, въ трехъ верстахъ отъ Вознесенска, построенъ былъ красивый деревянный городокъ, обнесенный вѣдомъ, на которомъ поставлены были въ нѣсколькихъ мѣстахъ орудія. Всѣ присутствовавшіе на смотрахъ и маневрахъ, производимыхъ Государемъ Императоромъ, любовались издали этимъ городкомъ, внезапно возникшимъ среди степей. Архитектура его зданій въ Китайскомъ вкусѣ, его храмы, башни, кѣски, коленнады, осѣ-

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, 27-go Września.

Otrzymano tu następujące wiadomości z Woznesńska o pobycie tam Familii Cesarzkiej.

Dnia 26-go Sierpnia, we Czwartek rano, odbyła się parada całej kawalerii z jej artylleryą. O godzinie dziesiątej zrana, Najjaśniejsi Państwo Cesarz Jego Mość i Cesarzowa Jej Mość, Jego Wysokość Cesarzewicz Nastezca Tronu, Wielka Xiężniczka MARYA NIKOŁAJEWNA i Jego Cesarzka Wysokość Xiężka MICHAŁ PAWŁOWICZ raczyli objechać, w towarzystwie świetnego orszaku linią frontu, po czem wszystkie wojska przeciągały w półkowych kolumnach szwadronowych stępo, potem dywizyonami w galop, a nakoniec w kolumnach kłu em.

W czasie parady, Cesarz Jego Mość raczył mianować: Jego Cesarzka Wysokość Nastezca Cesarzewicza Szelem Moskiewskiego półku Dragonów, Jej Cesarzka Wysokość Wielką Xiężniczkę MARYA NIKOŁAJEWNĘ Szelem Ekaterynostawskiego półku Kirysyerów, Jego Cesarzka Wysokość Wielkiego Xięcia MICHAŁA PAWŁOWICZA Szelem Twerskiego półku Dragonów, Austriackiego Arcy-Xiędzcia Jana, Szelem grenadyerskiego batalionu Saperow i Jenerała Artylleryi Jermołowa Szelem 1-ey bateryi jazdy lekkiej.

Nazajutrz, d. 27-go Sierpnia, Jego Cesarzka Mość raczył odbyć przegląd dwudziestu ośmiu batalionów piechoty rezerwowej, a potem ćwiczenia kantoniistów. Po skończonem ćwiczeniu, kantoniści w obecności Cesarza Jego Mości i Ich Wysokości Cesarzewicza Nasteptcy i Wielkiego Xięcia MICHAŁA PAWŁOWICZA, śpiewali sygnaty kawaleryjskie, potem hymn: *Boże zbaw Króla!* Jego Cesarzka Mość niejednokrotnie oświadczał swe zadowolenie za ten porządek i szynowność, jakimi odznaczała się kawaleria i piechota, tudzież za postępy przez kantoniistów okazane. Wszyscy obecni na ćwiczeniach, nie mogli nie cieszyć się, widząc, iż cudzoziemcy nawet oddawali należną sprawiedliwość i dziwili się zręczności i szybkości wszystkich poruszeń tych przyszłych wojowników.

Dnia 28-go Sierpnia, w Sobotę, Cesarz Jego Mość raczył odbywać manewry Korpusu Dragonów i połączonego korpusu Kawalerii z ich artylleryą.

Dnia 29-go Sierpnia, w Niedzielę, liczni goście Woznesńska byli świadkami nader zajmującego widowiska.

Na obszernej równinie, o trzy wiorsty od Woznesńska odległej, wybudowane było piękne miasteczko drewniane, opasane wałem, na którym w kilku miejscach postawione były działa. Wszyscy obecni na przeglądach i manewrach, wykonywanych przez Cesarza Jego Mości, z upodobaniem przypatrywali się temu miasteczku, nagle wśród step zjawionemu. Architektura jego budowli w guście Chińskim, jego kościoły, wieże, kioski, kolumnady topolami osadzone, zwracały na sie-

ленные тополими, обращали на себя всеобщее внимание, и невольно заставляли обманываться. Все это было расположено такъ искусно, что зрители не прежде могли убедиться въ обманѣ, какъ только приблизившись къ городку съ противоположной стороны. Тогда, фантастическія зданія его являлись взорамъ наблюдателя въ видѣ нестройныхъ массъ дерева, расположенныхъ въ некоторомъ разстояніи другъ отъ друга, и покрытыхъ съ одной стороны изображеніями дворцовъ, башенъ, и т. п.

Въ день, назначенный для сожженія городка, въ шестомъ часу вечера, всѣ дороги, ведущія къ этому мѣсту, покрылись несметнымъ числомъ экипажей. По правую сторону отъ городка собралось множество посѣтителей обоего пола и всѣхъ сословій. Вѣхо отсюда расположена была конная артиллерія, при коей изволили находиться Государь Императоръ и Ихъ Высочества Цесаревичъ Наслѣдникъ Престола и Великій Князь МИХАИЛЬ ПАВЛОВИЧЪ, въ сопровожденіи многочисленной свиты. Ея Величество Государыня Императрица и Ихъ Высочества Великая Княжна МАРИЯ НИКОЛАЕВНА и Великая Княгиня ЕЛЕНА ПАВЛОВНА изволили присутствовать при этомъ зрѣлищѣ въ особо-устроенномъ шатрѣ, гдѣ находились также многія знатныя дамы.

Въ шесть часовъ вечера, артиллерія двинулась впередъ и выстроилась въ разстояніи 650-ти сажень отъ укрѣпленнаго городка, открыла по немъ сильный огонь гранатами, и въ скоромъ времени зажгла его въ нѣсколькихъ мѣстахъ.

Погода совершенно благоприятствовала этому великолѣпному зрѣлищу. Небо было покрыто тучами, отъ чего зарево пожара являлось въ полномъ своемъ блескѣ; легкій вѣтеръ относилъ густыя облака дыма въ противоположную отъ зрителей сторону, и позволялъ слѣдить за всѣми дѣйствіями артиллеріи. Вскорѣ, выстрѣлы ея взорвали на воздухъ мины и фугасы, и зажгли десять тысячъ ракетъ, хранившихся въ особомъ домикѣ. Черные клубы дыму мѣшались съ землею и съ пылающими досками, взброшенными на воздухъ взрывомъ подкоповъ. Лопавшіяся гранаты, оглушительный трескъ ракетъ, пламя отъ смоляныхъ бочекъ и этотъ городокъ, потонувшій въ огнѣ, составляли картину очаровательную и вмѣстѣ грозную. Этимъ заключились дѣйствія артиллеріи.

Императорская Фамилія изволила возвратиться въ Вознесенскъ по дорогѣ, уставленной, на прострѣнствѣ трехъ верстъ, густыми рядами плетей. 30-го Августа, въ десять часовъ утра, въ высокоторжественный день тезоименитства Его Императорскаго Высочества Государя Наслѣдника Цесаревича и Великаго Князя АЛЕКСАНДРА НИКОЛАЕВИЧА, и рожденія Ея Императорскаго Высочества Великой Княжны ОЛЬГИ НИКОЛАЕВНЫ, совершена была, въ лагерѣ кавалеріи, Божественная Литургія, и принесено благодарственное Господу Богу молебствіе, въ присутствіи Ихъ Величествъ Государя Императора и Государыни Императрицы, Его Высочества Государя Наслѣдника Цесаревича, Ея Высочества Великой Княжны МАРИИ НИКОЛАЕВНЫ, Его Императорскаго Высочества Великаго Князя МИХАИЛА ПАВЛОВИЧА, Ея Высочества Великой Княжны ЕЛЕНА ПАВЛОВНА, знатныхъ особъ разныхъ Европейскихъ Державъ и многихъ Россійскихъ Генераловъ, Штабъ и Оберъ-офицеровъ.

Послѣ развода Кирасирскаго Ея Высочества Великой Княгини ЕЛЕНА ПАВЛОВНА полка, Государь Императоръ изволилъ принимать ординарцевъ всѣхъ кавалерійскихъ полковъ. Въ два часа по полудни, знатнѣйшія особы обоего пола имѣли счастье представляться Государынѣ Императрицѣ, послѣ чего былъ пріемъ у Ея Высочества Великой Княгини ЕЛЕНА ПАВЛОВНА.

Вечеромъ городъ былъ иллюминированъ, и въ домѣ, занимаемомъ главнымъ начальникомъ сосредоточенныхъ въ Вознесенскъ войскъ, Генераломъ отъ Кавалеріи Графомъ Виттомъ, данъ былъ великолѣпный балъ. Вдоль всего фасада этого дома разставлены были колонны, украшенныя арматурою и ярко освѣщенныя плашками; надъ главнымъ входомъ сіяло, въ разноцвѣтныхъ огняхъ, вензельное изображеніе имени Государя Наслѣдника. Стѣны и потолокъ обширной залы, предназначенной для бала, обтянуты были кисеею, и вдоль карниза висѣли фестоны изъ голубой матеріи, отороченные блестящей бахромью. Всюду расположены были въ изысканныхъ группахъ воинскіе доспѣхи. По угламъ возвышались огромные канделябры, составленные изъ сабель и ружьевъ. Четыре исполинской величины люстры увѣнчаны были кирасирскими касками. Во глубинѣ возвышался, отъ полу до потолка, во всю ширину за-

бѣе powszechną uwagę, i mimowolnie wprawiały w złudzenie. Wszystko to było tak sztucznie rozłożone, iż widocznie nie pierwsi można się było przekonać, o złudzeniu, aż chyba za zbliżeniem się do miasteczka ze strony przeciwległej. Wówczas fantastyczne jego gmachy ukazywały się oku postrzegacza w kształcie nieforemnych mass drzewa, rozłożonych w pewnej od siebie odległości, i pokrytych z jednej strony wyobrażeniami pałaców, wież i t. p.

W dniu naznaczonym do spalenia miasteczka, o godzinie 6-tej wieczorem, wszystkie drogi, do tego miejsca prowadzące, okryły się niezliczoną liczbą pojazdów. Z prawej strony miasteczka zebrało się mnóstwo widzów poci obojey i wszystkich stanów. Na lewo ztamtąd była rozłożona artyllerya konna, przy której raczyli się znajdować Cesarz Jego Mość i Ich Wysokości Cesarzewicz Następcą Tronu i Wielki Xiążę MICHAŁ PAWŁOWICZ, w towarzystwie liczne go orszaku. Najjaśniejsza Cesarzowa Jej Mość i Ich Wysokości Wielka Xiężniczka MARYA NIKOŁAJEWA NA i Wielka Xiężna HELENA PAWŁOWNA raczyli znajdować się na tém widowisku w osobno rozbitym namiocie, gdzie się także znajdowało wiele dam znakomitych.

O godzinie szóstej wieczorem, artyllerya ruszyła naprzód i, uszykowawszy się w odległości 650-ciu sążni od warownego miasteczka, wywarła na nie mocny ogień granatami, i wkrótce zapaliła je w kilku miejscach.

Pogoda sprzyjała zupełnie temu wspaniałemu, widowisku. Niebo było zasępione chmurami, przez co żarzenie pożaru ukazywało się w zupełnej swojej świetności: lekki wiatr unosił gęste obłoki dymu w przeciwną widom stronę i pozwalał przypatrywać się wszystkiemu działaniu artylleryi. Wkrótce, trafne jej wystrzały wysadziły na powietrze miły i fугасы i zapaliły dziesięć tysięcy rac, które się w osobnym znajdowały domku. Czarne kłęby dymu mieszały się z ziemią i z palącemi się deskami, wyrzuconemi na powietrze eksplozją podkopów, pękające granaty, głośniejszy trzask rakiet, płomień z beczek smołą napełnionych i to miasteczko, w ogniu pochłonięte, stawiło obraz czarujący a razem groźny. Na tém się skończyły działania artylleryi.

Familia Cesarska raczyła powrócić do Woznesieńska drogą, ustawioną, na przestrzeni trzech wiorst, gęstemi lamp rzędami.

Dnia 30-go Sierpnia, o godzinie dziesiątej zrana, w dniu Wielkiej uroczystości Wysokich Imienin Jego Cesarzkiej Wysokości Następcy Cesarzewicza i Wielkiego Xięcia ALEXANDRA NIKOŁAJEWICZA, oraz urodzin Jej Cesarzkiej Wysokości Wielkiej Xiężniczki OLGII NIKOŁAJEWNY, odprawiona była w obozie kawalerji, msza święta i złożono dziękczynne Panu Bogu modły, w obecności Najjaśniejszych Państwa Cesarza Jego Mości i Cesarzowej Jej Mości, Jego Wysokości Następcy Cesarzewicza, Jej Wysokości Wielkiej Xiężniczki MARYI NIKOŁAJEWNY, Jego Cesarzkiej Wysokości Wielkiego Xięcia MICHAŁA PAWŁOWICZA, Jej Wysokości Wielkiej Xiężny HELENY PAWŁOWNY, znakomitych osób różnych Mocarstw Europejskich i wielu Rossyjskich Jenerałów, Sztabu i Ober-Oficerów.

Po paradzie zmiany straży półku Kirysyerów Jej Wysokości Wielkiej Xiężny HELENY PAWŁOWNY, Cesarz Jego Mość raczył przyjmować ordynanse wszystkich półków Kawalerji. O godzinie drugiej z południa, znakomite osoby poci obojey miały szczęście być przedstawianemi Cesarzowej Jej Mości, po czém było przyjęcie, u Jej Wysokości Wielkiej Xiężny HELENY PAWŁOWNY.

Wieczorem miasto było oświecone, a w domu zajmowanym przez Głównego Naczelnika połączonych wojsk w Woznesieńsku, Jenerała Kawalerji Hrabiego Witta, dany był bal wspaniały. Wzdłuż całej fałady tego domu wystawione były kolumny, przyozdobione armaturą i rzęsiście lampami oświecone; nad głównym wejściem, w różnobarwnych ogniach, jaśniała cyfra Następcy Cesarzewicza. Ściany i sklepienie obszernej sali, na bal przeznaczonej, obleczone były muslinem, a wzdłuż gzymsu wisiały festony z materji błękitnej, bityszczącemi frendlami ogarniowane. Po wszystkich miejscach rozłożony był w pięknych grupach ryzsztunek wojenny. Po kątach wznosiły się ogromne świeczniki, z karabinów i szabel ułożone. Cztery olbrzymie wielkości żyrandole były uwienieczone kirysyerskimi szyszakami. W głębi, od podłogi do sklepienia, przez całą szerokość sali, wznosił się potrójny rząd karabinów, pałasów i kopii mnóstwem świec oświecony. Po końcach

лы, тройной рядъ ружей, сабель и копій, озаренный множествомъ свѣчей. По краямъ этой металлической стѣны оставлены были два прохода для сообщенія съ буфетомъ и двумя залами, въ коихъ приготовлены были столы для ужина. Стоявшее у самой стѣны канапе ограждено было съ обѣихъ сторонъ красивою рѣшеткою изъ палашей и сабель; кромѣ того, вдоль боковыхъ стѣнъ стояли табуреты покрытые матеріей пунцевого цвѣта. Двѣ уборныя комнаты, розовая и голубая, предназначенныя для Императорской Фамиліи, также отличались изяществомъ своего убранства. Въ одной изъ залъ, по лѣвую сторону отъ входа, развѣшаны были рѣдкія оружія, принадлежавшія разнымъ вѣкамъ и народамъ. Стѣны этой залы служили предметомъ общаго любопытства, и возбуждали въ душѣ зрителей разнообразныя воспоминанія о протекшемъ времени. Особенное вниманіе обратили на себя Турецкія, Персидскія, Испанскія, Польскія и Венгерскія, сабли, Англійскіе и Версальскіе пистолеты, дорогіе пистолеты о четырехъ стволахъ, Шотландскіе клейморя, древніе самопалы, Черкесскія шанки, кольчуги и стрѣлы, доспѣхи рыцарей, бунчуки, Шведскія и Французскія ружья, ножъ Римскихъ жрецовъ, Тевтоническій мечъ для посвященія въ званіе рыцаря, шпага рыцарей Св. Іоанна Родоскаго; тутъ-же видѣлись сабля Богдана Хмельницкаго, серебряная кольчуга и ятаганъ Георгія Чернаго, лядунка Жолкъвскаго, гетманская булава Хоткъвича, ружье, изготовленное для Наполеона, и множество другихъ рѣдкихъ вещей.

Въ восемь часовъ вечера, зала наполнилась множествомъ посѣтителей обоего пола, жаждавшихъ увидѣть своего обожаемаго Царя и Его Августѣйшее Семейство. Въ девять часовъ, Императорская Фамилія удостоила балъ своимъ посѣщеніемъ, и изволила принимать участіе во всѣхъ танцахъ. Трудно вообразить зрѣлище великолѣпнѣе того, какимъ ознаменованъ былъ этотъ незабвенный вечеръ. Здѣсь собрано было все, что только дорого Русскому сердцу, что составляетъ славу и надежду Россіи. Исъ какой любовью, съ какимъ благодатнымъ чувствомъ въ душѣ спѣшили посѣтителі бала насладиться этими рѣдкими и драгоценными минутами!

Кромѣ Императорской Фамиліи, на балъ присутствовали Австрійскій Эрцъ-Герцогъ Іоаннъ, Прусскіе Принцы Августъ и Адальбертъ, Принцъ Фридрихъ Виртембергскій, Августѣйшій братъ Ея Высочества Великой Княгини ЕЛЕНЫ ПАВЛОВНЫ, Герцогъ Бергардъ Саксенъ-Веймарскій съ сыномъ, Князь Лейхтенбергскій, Австрійскій Посолъ Графъ Фикельмонъ, Турецкій Посолъ Муширъ-Ахметъ-Паша Генералы и Офицеры первѣйшихъ Австрійскихъ фамилій, и другіе иностранцы; Фельдмаршалы Князь Паскевичъ-Варшавскій и Князь Витгенштейнъ, Графъ Нессельроде Министръ Императорскаго Двора, Князь Волконскій и множество знатныхъ особъ обоего пола. Число посѣтителей бала простиралось до полутора тысячи человекъ. Почетнѣйшія дамы имѣли счастье представляться Ея Величеству Государынѣ Императрицѣ. Послѣ ужина, приготовленнаго въ четырехъ большихъ залахъ, также обгннутыхъ кисеею и убранныхъ оружіемъ, Императорская Фамилія изволила отправиться во дворецъ. Балъ окончился въ два часа ночи.

31-го Августа, во Вторникъ, Его Императорское Величество изволило производить линійное ученье 1-му и 2-му Резервнымъ кавалерійскимъ Корпусамъ съ ихъ артиллеріею.

1-го Сентября, въ Среду, всѣ войска выступили съ развѣтомъ на позиціи, и Государь Императоръ изволилъ производить большіе маневры всей кавалеріи, которые начались за двѣнадцать верстъ отъ Вознесенска, по дорогѣ къ селенію Александровкѣ. Маневры войскъ, составлявшихъ только одну армію, кончились, около полудня, подъ самымъ Вознесенскомъ.

Вечеромъ того же дня, всѣ войска, съ пѣхотою и артиллеріею, раздѣлились на двѣ арміи, и заняли назначенныя имъ, по предположенію, позиціи. По окончаніи этихъ маневровъ, продолжавшихся 2-го и 3-го Сентября, Его Императорское Величество изволило объявить всѣмъ войскамъ свое совершенное удовольствіе. (С. II.)

Одесса, 7-го Сентября.

Его Величество Государь Императоръ ошастливилъ нашъ городъ прибытіемъ Своимъ изъ Николаева, вмѣстѣ съ Его Императорскимъ Высочествомъ Государемъ Великимъ Княземъ Цесаревичемъ Наслѣдникомъ Престола, въ ночь съ 5-го на 6-е Сентября. Ея Величество Государыня Императрица изволила прибыть сюда изъ Вознесенска, 4-го ч. въ 7 часовъ

тея сѣианы металлической zostawione były dwa przejścia dla komunikacji z bufetem i dwiema salami, w których przygotowane były stoły do wieczery. Stojące przy samej sieni kanapy, z obu stron otoczone były pięknymi kratami z pałaszów i szabel; nadto, wzdłuż szań bokowych stały taborety, nawleczone materią koloru ponsowego. Dwa pokoje do ubrania się, różowy i błękitny, przeznaczone dla Familii Cesarskiej, także się odznaczały pięknoscia swej ozdoby. W jednej z sal, w lewej stronie od wejscia, była rozwieszona broń rzadka, należąca do różnych wieków i narodów. Sciany tej sali były przedmiotem powszechnej ciekawości, i wzbudzały w umysłach widzów rozmaite wspomnienia upłynionych czasów: szczególną uwagę zwróciły na siebie Turckie, Perskie, Hiszpańskie, Polskie i Węgierskie szable, Angielskie i Wersalskie pistolety, kosztowne pistolety o czterech rurkach, Szkockie klejmorę, starożytne samopaly, Czerkaskie szaszki, kolczugi, strzały, zbroje rycerzy, bunczuki, karabiny szwedzkie i francuzkie, nóż ofiarników rzymskich, miecz teut.ński służący do passowania na rycerza, szpada Rodyjskich rycerzy Sw. Jana, widziano tu także szable Bohdana Chmielnickiego, srebrną kolczugę i jatagan Jerzego Czernego, ładownicę Żółkiewskiego, Hetmańską buławę Chodkiewicza, karabin dla Napoleona robiony i wiele innych rzeczy osobliwych.

O godzinie ósmey wieczorem, sala została napełniona wielkim mnóstwem gości płci obojey, pragnących nyrzec swego ubóstwianego Monarchę i NAYJAŚNIEJSZĄ Jego Familiją. O godzinie dziewiątej, Familia Cesarzowa udarowała bal swą bytnoscia, i raczyła uczestniczyć we wszystkich tańcach. Trudno wystawić sobie w myśli wspanialsze widowisko nad to, jakim został oznamionowany wiekopomny ten wieczór. Zgromadzone tu było wszystko, co tylko jest drogiem dla ruskiego serca, co stanowi sławę i nadzieję Rossyi. Z jaką więc miłością, z jak słodkim uczuciem w duszy, kwapili się goście balu używać tych rzadkich i drogich momentów.

Oprócz Familii CESARSKIEJ, znajdowali się na balu Austriacki Arcy-Xiąże Jan, Xiążęta Pruscy August i Adalbert, Xiąże Fryderyk Wirtemburski, NAYJAŚNIEJSZY brat JEJ WYSOKOŚCI WIELKIEJ XIAŻNY HELENY PAWELOWNY, Xiąże Bernhard Sasko-Weymarski z synem, Xiąże Leuchtenberski, Poseł Austriacki Hrabia Ficquelmont, Poseł Turcki Muszyr Achmet-Basza, Jenerałowie i oficerowie pierwszych familij Austriackich i inni cudzoziemcy; Feldmarszałkowie Xiąże Paskiewicz Warszawski i Xiąże Wittgenstein, Hrabia Nesselrode, Minister Dworu CESARSKIEGO Xiąże Wołkoński i wiele znakomitych osób płci obojey. Liczba znajdujących się na balu wynosiła do półtora tysiąca osób. Znakomitsze Damy miały szczęście przedstawiać się NAYJAŚNIEJSZEJ CESARZOWEJ JEJ MOŚCI. Po wieczery, przygotowanej we czterech wielkich salonach, także muślinem obleczonej, i orężem przyozdobionych, Familia Cesarzowa raczyła udać się do pałacu. Bal skończył się o godzinie drugiej w nocy.

Dnia 31-go Sierpnia, we Wtorek, JEJ CESARSKA MOŚĆ raczyła odbyć liniowe ćwiczenie 1-go i 2-go Korpusów Rezerwowych kawaleryjskich z ich artylleryą.

Dnia 1-go Września, we Srrodę, wszystkie woyska o świcie wyszły na pozycyę, a CESARZ JEJ MOŚĆ raczył wykonywać wielkie manewry całej Kawaleryi, które się rozpoczęły o dwanaście wiorst od Woznesenska, na drodze do wsi Alexandrówki. Manewry woysk, jedną tylko armiją składających, ukończyły się około południa, pod samym Woznesenskiem.

Dnia tegoż, wieczorem, wszystkie woyska z piechotą i artylleryą, rozdzieliły się na dwie armie, i zajęły wyznaczone im podług planu pozycye. Po ukończeniu tych manewrów, odbywających się 2-go i 3-go Września, JEJ CESARSKA MOŚĆ raczyła oświadczyć wszystkim woyskom zupełne swoje zadowolenie. (G. O.)

Одесса, 7-го Września.

CESARZ JEJ MOŚĆ uszczęśliwił nasze miasto przybyciem swoim z Nikolajewa, razem z JEJ CESARSKĄ WYSOKOŚCIĄ WIELKĄ XIAŻĘCIĄ CESARZEWICZEM NASTĘPCĄ TRONU, w nocy z dnia 5-go na 6-ty Września. NAYJAŚNIEJSZA CESARZOWA JEJ MOŚĆ raczyła tu przybyć z Woznesenska, dnia 4-go o godzinie siódmej wieczorem, razem z JEJ CESARSKĄ WYSOKOŚCIĄ WIELKĄ XIAŻNICZKĄ

вечера, вмѣстѣ съ Ея Императорскимъ Высочествомъ Государыней Великою Княжною МАРИЕЮ НИКОЛАЕВНОЮ. Ихъ Императорскія Величества и Его Высочество Цесаревичъ остановились въ домѣ Г. Новороссійскаго и Бессарабскаго Генераль-Губернатора Графа Воронцова, приготовленномъ для Ихъ пріятія.

Въ ночь съ 5-го на 6-е Сентября изволили также прибыть сюда Ихъ Императорскія Высочества Государь Великій Князь МИХАИЛЬ ПАВЛОВИЧЪ и Государыня Великая Княгиня ЕЛЕНА ПАВЛОВНА и остановились въ домѣ Генераль-Маіорши Нарышкиной.

6-го ч., въ Понедѣльникъ, въ 12 часу утра, Государь Императоръ изволилъ прибыть, вмѣстѣ съ Государемъ Цесаревичемъ въ соборъ, гдѣ былъ встрѣченъ Преосвященнымъ Гаврииломъ, Архіепископомъ Херсонскимъ и Таврическимъ, и помолившись, соизволилъ принять изъ рукъ Архіепископа Св. икону. Потомъ Его Величество произвелъ смотръ двумъ батальонамъ Подольскаго егерскаго полка и двумъ сотнямъ вновь сформированнаго Дунайскаго Казачьяго войска. Вслѣдъ за тѣмъ, имѣли счастье представиться Его Величеству, во дворцѣ, пребывающіе здѣсь военные и гражданскіе чиновники, иностранные Консулы и почетное купечество. Въ 4 часа былъ во дворцѣ обѣдненный столъ.

Ея Величество Государыня Императрица, вмѣстѣ съ Ея Высочествомъ Великою Княжною МАРИЕЮ НИКОЛАЕВНОЮ, изволила слушать 5-го числа, въ Воскресенье, Божественную литургію въ церкви Одесскаго Института Благородныхъ дѣвицъ, состоящаго подъ Высочайшимъ покровительствомъ Ея Императорскаго Величества. Государыня Императрица съ материнскою ласкою удостоила привѣтствовать юныхъ воспитанницъ сего заведенія и припомнила, что въ 1828 году Она изволила положить первый камень дома, занимаемаго Инститutomъ, счастливо преуспѣвающимъ подъ благотворною Ея свѣтлою. Изъ Института Государыня Императрица отправилась въ соборъ, гдѣ встрѣчена была Преосвященнымъ Архіепископомъ Гаврииломъ, поднесшимъ Ея Величеству Св. икону. Потомъ Ея Императорское Величество изволила прогуливаться въ экипажѣ по нѣкоторымъ изъ главныхъ городскихъ улицъ и изъяснила Своѣ удовольствіе, при видѣ изящныхъ зданій нашего города. Въ 4 часа былъ обѣдненный столъ во дворцѣ; а вечеромъ Государыня Императрица съ Ея Высочествомъ Великою Княжною изволила быть въ театрѣ, гдѣ давали оперу Беллини: „Норма.“ Ея Императорское Величество встрѣчена была въ театрѣ съ живѣйшимъ восторгомъ, и милостивымъ поклономъ привѣтствовала многочисленную публику, бывшую въ театральномъ залѣ.

6-го ч., въ 2 часа по полудни Государыня Императрица изволила принимать дамъ; а вечеромъ того же дня Ихъ Императорскія Величества и Ихъ Императорскія Высочества, оспотбили присутствіемъ Своимъ балъ, данный отъ города въ Биржевой залѣ. Прекрасная бальная зала убрана и освѣщена была самымъ великолѣпнымъ и изящнымъ образомъ; блескъ освѣщенія люстръ и жирандолей, играющихъ на вышолірованныхъ подъ мраморъ колоннахъ залы, и яркія нити огней, обрисовывавшихъ карнизы и арки, придавали ей видъ торжественности, достойный зрѣлища, для котораго она была предназначена. Около 700 особъ собралось тамъ, чтобы насладиться лицезрѣніемъ Виценовца Россіи, и Августѣйшаго Его Семейства, — надежды и залога благоденствія отечества. При входѣ въ танцевальную залу устроены были кабинетъ и уборная для Императрицы, которыхъ украшеніе отличалось своею новостью, вкусомъ и изяществомъ. Оно особенно замѣчательно было по прекрасной мысли, которой исполненіе возможно только въ нашемъ климатѣ: увѣшать стѣны кабинета свѣжими виноградными вѣтвями, листьями и кистями; этотъ кабинетъ казался прелестною виноградною бесѣдкою, поддерживаемою со всѣхъ сторонъ золочеными шестами, вдоль которыхъ висѣли вѣтки и висѣли полные грозды; онъ отдѣлялся отъ бальной залы драпировкою изъ богатыхъ шалей. Ихъ Императорскія Величества и Ихъ Императорскія Высочества приняты были въ кабинетъ хозяйками бала, и послѣ краткаго отдыха изволили войти въ танцевальную залу въ сопровожденіи блистательной свиты, состоявшей изъ прибывшихъ сюда иностранныхъ Принцевъ и Русскихъ высокыхъ Сановниковъ. Августѣйшая Фамилія встрѣчена была звуками Польскаго, котораго стихи и музыка нарочно сочинены для этого торжественнаго случая. Ихъ Величества, открыли балъ Польскимъ, который Государыня Императрица изволила танцовать какъ съ бывшими на балѣ знатыми особами, такъ и съ нѣ-

MARYA NIKOŁAJEWNA. NAYJAŚNIEYSI CESARSTWO ICH MOŚĆ I JEHO WYSOKOŚĆ CESARZEWICZ zatrzymali się w domu P. Noworossyyskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora Hrabiego Woroncowa, przygotowanym na ICH przyjęcie.

W nocy z dnia 5-go na 6-ty Września raczyli także tu przybyć ICH CESARSKIE WYSOKOŚCI WIELKI XIĄŻE MICHAŁ PAWŁOWICZ i WIELKA XIĘŻNA HELENA PAWŁOWNA, i zatrzymali się w domu Jenerał Majorowey Naryszkinowey.

Dnia 6-go, w Poniedziałek, o południu, CESARZ JEHO MOŚĆ raczył przybyć, razem z NASTĘPĄ CESARZEWICZEM do soboru, gdzie został spotkany przez Nayprzewielebniejszego Gabryela, Arcybiskupa Chersońskiego i Tauryckiego, i po złożeniu modłów, raczył przyjąć z rąk Arcybiskupa Obraz święty. Potem CESARZ JEHO MOŚĆ odbył przegląd dwóch batalionów Podolskiego półku strzelców i dwóch sekcji nowo sformowanego Danayskiego woyska kozackiego. Wraz potem, mieli szczęście przedstawiać się JEHO CESARSKIEJ MOŚCI, w pałacu, przebywający tu woyskowi i cywilni urzędnicy, konsulowie zagraniczni i znakomitsi kupcy. O godzinie czwartej był w pałacu obiad.

NAYJAŚNIEJSZA PANI CESARZOWA JEY MOŚĆ, razem z JEY WYSOKOŚCIĄ WIELKĄ XIĘŻNICZKĄ MARYĄ NIKOŁAJEWNA, dnia 5-go w Niedzielę, raczyły słuchać mszy świętej w kaplicy Olesskiego Instytutu Szlacheckich Pauen, zostającego pod NAYWYŻSZĄ OPIEKĄ CESARZOWEY JEY MOŚCI. JEY CESARSKA MOŚĆ z macierzyńską dobrocią uszczęśliwiła powitanie młode wychowanki tego zakładu i przypomniała, iż w roku 1828 raczyła położyć węgielny kamień na dom, zajmowany przez Instytut, szczęśliwie doyrzewiający pod dobroczynną JEY OPIEKĄ. CESARZOWA JEY MOŚĆ udała się z Instytutu do Soboru, gdzie była spotkana przez Nayprzewielebniejszego Arcybiskupa Gabryela, który ofiarował JEY CESARSKIEJ MOŚCI obraz święty. Potem CESARZOWA JEY MOŚĆ raczyła przejeżdżać się w pojeździe przez niektóre z główniejszych ulic miasta, i oświadczyła swe zadowolenie, na widok pięknych budowli naszego miasta. O godzinie czwartej był obiad w pałacu; a wieczorem CESARZOWA JEY MOŚĆ z JEY WYSOKOŚCIĄ WIELKĄ XIĘŻNICZKĄ, raczyła być na teatrze, gdzie przedstawiona była Opera Belliniego „Norma.“ CESARZOWA JEY MOŚĆ była spotkana w teatrze z nayszywszym uniesieniem, i dobroliwym ukłonem witała liczną publiczność, w teatralney sali znajdującą się.

Dnia 6-go, o godzinie drugiej z południa, CESARZOWA JEY MOŚĆ raczyła przyjmować damy, a wieczorem dnia tegoż NAYJAŚNIEYSI CESARSTWO ICH MOŚĆ I ICH CESARSKIE WYSOKOŚCI, udarowali swą bytnością bal, dany przez miasto w sali giełdowej. Piękna sala balowa była ozdobiona i oświecona nader wspaniale i pięknie; blask oświecenia luster, pajaków, żyrandoli, igrający na polerowanych w marmur kolumnach sali, i mocne promienie ogniów, odbitych o gzymsy i łuki, nadawały jej postać uroczystości, godną widowiska, na które była przeznaczona. Zebrało się tam około 700 osób, dla cieszenia się z oglądania oblicza Rozkazodawcy Rosyi i Nayszywszej JEHO Familii, — nadziei i rękojmi szczęśliwości Ojczyzny. U wejścia do sali tańców, urządzone były gabinet i ubieralnia dla CESARZOWEY JEY MOŚCI, których ozdoba odznaczała się swoją nowością, gustem i pięknością; szczególniej godna była uwagi dla piękного pomysłu, który można było tylko wykonać w naszym klimacie: uwieszać ściany gabinetu świeżemi winnemi winoroślami i gronami; gabinet ten zdawał się być altaną z winorośli, wspierającą się ze wszystkich stron na pozłoconych drągach, wzdłuż których okręcały się winorośle i wisiały pełne grona winne; odzierał się on od sali balowej draperią z kosztownych szalów. NAYJAŚNIEYSI CESARSTWO ICH MOŚĆ I ICH CESARSKIE WYSOKOŚCI przyjęci byli w gabinecie przez gospodynię balu, a po krótkim wytchnieniu wycisnąć raczyli do sali tańców w towarzystwie świetnego orszaku, składającego się z przybyłych tu XIĄŻĄT cudzoziemskich i wyższych Rossyyskich Urzędników. Nayszywsza Famiłia spotkana była dźwiękami Polonezu, którego wiersze i muzyka umyślnie zostały ułożone z okoliczności uroczystego tego zdarzenia. NAYJAŚNIEYSI CESARSTWO ICH MOŚĆ rozpoczęli bal polonezem, który JEY CESARSKA MOŚĆ raczyła tańczyć tak z byłymi na balu znakomitemi osobami, jako i z niektórymi ze znaczniejszych osób miasta Olessy; w pierwszej parze CESARZOWA JEY MOŚĆ raczyła iść z P. Noworossyyskim i Bessarabskim Jenerał-Gubernatorem Hrabą Woroncównem. NAYJAŚNIEJSZA

которыми изъ почтеннѣйшихъ лицъ города Одессы; въ первой партъ Государыня Императрица изволила идти съ Г. Новороссійскимъ и Бессарабскимъ Генералъ-Губернаторомъ Графомъ Воронцовымъ. Ея Величество, равно какъ и Ихъ Императорскія Высочества Великій Князь Цесаревичъ, Великая Княжна МАРИЯ НИКОЛАЕВНА и Великая Княгиня ЕЛЕНА ПАВЛОВНА приняли участіе и въ другихъ танцахъ, которые продолжались за полночь. Государь Императоръ изволилъ удалиться въ 12-мъ часу ночи. Въ 1-мъ часу, по полуночи, Августѣйшіе Посытители изволили перейти въ другую залу, въ которой накрыты были столы для ужина. Эта зала нарочно устроена была временно въ открытомъ дворѣ, между биржевою колоннадою и балъною залою, и отдѣлана съ большимъ вкусомъ; стѣны окружены были внутри рядомъ колоннъ, увѣшанныхъ флагами разныхъ морскихъ державъ; люстры, освѣщавшія эту залу, были сдѣланы въ видѣ серебряныхъ якорей, увѣшанныхъ золотыми канатами. Все ея убранство напоминало городъ приморскій и торговый. Столъ для Императорской Фамиліи и иностранныхъ Принцевъ накрытъ былъ на особой возвышенной эстрадѣ; сверхъ того, накрыто было 30 круглыхъ столовъ, въ той же залѣ, для 350 особъ; для остальныхъ посѣтителей приготовлены были столы въ особыхъ комнатахъ. Это хорошо придуманное и удобное размѣщеніе столовой залы составило при входѣ въ оную прекрасный картинный видъ. После ужина, Государыня Императрица изволила возвратиться съ Августѣйшею Фамиліею въ танцевальную залу, гдѣ вновь приняла, съ видимою ласковостію и съ очаровательною привѣтливостію, участіе въ Польскомъ. Ея Величество удалась во дворецъ во 2-мъ часу по полуночи. — Балъ, данный жителями города Одессы въ честь Ихъ Императорскихъ Высочествъ, по отзыву всѣхъ бывшихъ на немъ знатныхъ особъ, достоинъ былъ своего назначенія. Присутствіе Царской Фамиліи, многихъ иностранныхъ Принцевъ и знатныхъ Сановниковъ, въ томъ числѣ Турецкаго Посла со свитою, и сверхъ того мужей, прославившихъ отечество наше военными и гражданскими подвигами, сдѣлають его памятнымъ для Одесскихъ жителей; имъ, конечно, долго не посчастливится видѣть столь блистательное собраніе въ стѣнахъ зданія, нѣкогда означеннаго благотворительнымъ подвигомъ, а нынѣ служащаго центромъ дѣятельности главнаго двигателя благоденствія Одессы — торговли, которой быстрымъ развитіемъ обязаны мы милостямъ, дарованнымъ нашему городу Августѣйшими Монархами Россіи.

Съ минувшей Субботы весь нашъ городъ представляетъ видъ общаго народнаго праздника. Вѣсть о прибытіи къ намъ обожаемому Государю, Царицѣ — Матери отчества, Цесаревича-Наслѣдника — надежды Россіи, и Августѣйшаго Царскаго Семейства произвели неизъяснимый восторгъ въ жителяхъ города. Съ радостію и чувствомъ глубокой признательности узнали мы, что Государь Императоръ, послѣ блистательныхъ маневровъ безпримѣрно-огромнымъ масшабомъ кавалеріи, произведенныхъ недалеко отъ насъ, посѣтитъ и нашъ городъ, который можетъ представить Ему только мирные успѣхи и развитіе нашей торговли и гражданского устройства, подъ защитою могучей Его десницы, сокрушившей предпріятствія, нѣкогда останавливавшія движеніе Черноморской торговли; съ радостію узнали мы, что Ему предшествуетъ Царица, полюбившая Одессу въ прежнее Свое посѣщеніе, и что насъ не минуетъ Цесаревичъ Наслѣдникъ, объѣхавшій и осмотрѣвшій уже такъ много замѣчательнаго въ Россіи. И съ вечера 4-го числа, улицы наши каждый день освѣщаются яркими нитями радостныхъ огней; вездѣ, гдѣ только можно ждать пріѣзда Государя и Его Семейства, толпится народъ, жаждущій увидѣть То, что такъ дорого Русскому; громкое и безпрерывное ура, раздающееся повсюду гдѣ появится кто-либо изъ Августѣйшихъ Посытителей, служить откликомъ общаго чувства радости обитателей Одессы. Каждый изъ жителей нашего города боится, кажется, утерять случай увидѣть Государя; массы народа стремятся за каждымъ Его шагомъ, и вездѣ и во всемъ видно, что Одесса, юная по своему существованію, не уступитъ ни одному изъ старѣйшихъ Русскихъ городовъ въ любви и преданности къ Царю Русскому.

Вслѣдъ за Императорскою Фамиліею прибыли въ нашъ городъ иностранные Принцы, присутствовавшіе, по приглашенію Его Величества, на маневрахъ въ Вознесенскѣ; Его Императорско-Королевское Высочество Эрцгерцогъ Австрійскій *Иоаннъ*, дядя Императора Австрійскаго; Ихъ Королевскія Высочества Принцы Прусскіе *Вильгельмъ*, *Адальбертъ* и *Ав-*

ПАНІ, равнѣе jako i Ich Cesarskie Wysokoscie Wielki Xiążę Cesarzewicz, Wielka Xiężniczka *MARYA NIKOŁAJEWNA* i Wielka Xiężna *HELENA PAWŁOWNA* uczestniczyli i w innych tańcach, które trwały aż po północy. Cesarz Jego Mość opuścił bal o samej północy. O godzinie pierwszej z północy, Najjaśniejsi Goście raczyli przejść do innej sali, w której zastawiane były stoły na wieczerzę. Ta sala była umyślnie czasowie urządzoną wśród dziedzińca, pomiędzy kolumnadą giełdową, a salą balową, i z wielkim wykonana gustem; ściany okrażone były wewnątrz rzędem kolumn, zawieszonych banderami różnych mocarstw morskich; pająki, tę salę oświetające, były porobione w kształcie srebrnych kotwic, złotemi uwieszonych linami. Cała jej ozdoba przypominała miasto nadmorskie i handlowe. Stół dla Familii Cesarskiej i Xiążąt zagranicznych był nakryty na osobnym podniesieniu; nadto, nakryto było 30 w tejże sali stołów okrągłych, na 350 osób; dla dalszych gości przygotowane były stoły w pokojach osobnych. To tak pięknie wymyślone i wygodne umieszczenie sali stołowej, utworzyło przy wejściu do niej piękną perspektywę. Po wieczerzy, Cesarzowa Jej Mość powróciła raczyła z Najjaśniejszą Familją do sali tańców, gdzie znowu, z widoczną łaskawością i czarującą uprzejmością, tańczyła Poloneza. Najjaśniejsza PANI udała się do pałacu o godzinie drugiej z północy. — Bal, dany przez mieszkańców miasta Odessy na uczczenie Najjaśniejszych Cesarstwa Ich Mość, podług wyznania wszystkich, znajdujących się na nim osób znakomitych, godnym był swego przeznaczenia. Obecność Familii Cesarskiej, wielu Xiążąt cudzoziemskich i znakomitych dygitarzy, w tej liczbie Posła Turckiego z orszakiem, i nadto mężów, którzy wojskowemi i obywatelskimi dziełami wstawili naszą oyczyznę, uczynią go wiekopomnym dla mieszkańców Odessy; nie zdarzy się zapewne im szczęście widzenia tak świetnego zebrania, w murach gmachu, niegdyś oznamionowanego czynem dobroczynności, a teraz służącego za środek głównej dźwigni pomysłowości Odessy — handlu, którego szybkie rozwinięcie winniśmy dobrodzieystwom, дарованымъ нашему місту przez Najjaśniejszych Monarchów Rosyi.

Od przeszłej soboty małe nasze miasto przedstawiało widok powszechniej uroczystości narodowej. Wiadomość o przybyciu do nas ubóstwianego Monarchy, Monarchini — Matki oyczyzny, Cesarzewicza Następcy — nadziei Rosyi, i Najjaśniejszej Familii Cesarskiej, wznieciła niewymowne uniesienie w mieszkańcach miasta. Z radością i uczuciem głębokiej wdzięczności dowiedzieliśmy się, iż Cesarz Jego Mość, po świetnych manewrach, bezprzykładnych z ogromnej masy kawalerii, nie daleko od nas wykonanych, odwiedzi i nasze miasto, które może Mu tylko ukazać postępy pokoju i rozwinięcie naszego handlu i cywilizacyi, pod zastoną potężnej Jego prawicy, która skruszyła przeszkodę, niegdyś wstrzymującą ruch handlu Czarnomorskiego; z radością dowiedzieliśmy się, że Mu poprzeda Monarchini, która upodobała Odessę, w czasie uprzedniego swego odwiedzenia, i że nas nie ominie Cesarzewicz Jego Mość, który już obiecał i obejrzał tak wiele osobliwości w Rosyi. Jakoż od wieczora dnia 4-go, ulice nasze codziennie oświetają się żywymi promieniami ogniów radośnych; wszędzie, gdzie tylko można oczekiwać przejazdu Cesarza Jego Mości i Jego Familii, zgromadza się lud, pragnący uyrzec To, co tak jest drogiem dla Rosyanina: huczne i nieustanne ура, rozlegające się wszędzie, gdzie się tylko ktokolwiek ukaże z Najjaśniejszych Gości, jest odgłosem powszechnego uczucia radości mieszkańców Odessy. Każdy z mieszkańców naszego miasta zdaje się lękać, ażeby nie utracić zdarzenia uyrzenia Monarchy; masy ludu płyną za każdym Jego krokiem; owoż wszędzie i we wszystkiem widać, że Odessa, młoda co do swego istnienia, nie ustąpi żadnemu z najstarszych miast Rosyjskich w miłości i poświęceniu się ku Monarsze Rosyjskiemu.

Tuż za Familją Cesarską przybyli do naszego miasta Xiążęta cudzoziemscy, którzy, będąc zaproszeni przez Jego Cesarską Mość, znajdowali się na manewrach pod Wożnoseniskiem: Jego Cesarzsko-Królewska Wysokość Arcy-Xiążę Austriacki *Jan*, stryj Cesarza Austriackiego; Ich Królewskie Wysokości Xiążęta Pruscy *Wilhelm-Adalbert* i *August*; Jaśnie Oświecony Xiążę *Bernhard*

густъ; Ихъ Свѣтлость Принцъ *Бернгардъ* Саксенъ-Беймарскій и сынъ его, Принцъ *Вильгельмъ*, и Герцогъ *Августъ* Лейхтенбергскій.

— Въ числѣ знаменитыхъ иностранныхъ особъ, прѣхавшихъ въ Одессу, находятся: Австрійскій Посолъ при Императорскомъ С. Петербургскомъ Дворѣ Графъ *Фикельмонъ*; Австрійскіе Фельдмаршалъ-Лейтенантъ Князь *Виндишгрецъ* и Баронъ *Гамперштейнъ*, Е. С. Князь *Лихтенштейнъ*, Великобританскій Генералъ-Лейтенантъ Лордъ *Арбутнотъ*, Шведско-Королевскій Генералъ-Адъютантъ Графъ *Мёрнеръ*, и пр.

— Въ нашъ городъ прибыли изъ Вознесенска: Его Свѣтлость Фельдмаршалъ Князь Варшавскій Графъ *Паскевичъ-Эриавскій*; Вице-Канцлеръ Графъ *Нессельроде*; Министръ Императорскаго Двора, Генералъ-Адъютантъ Князь *Волконскій*; Генералъ отъ Инфантеріи *Ермоловъ*; Генералъ-Адъютантъ Графъ *Орловъ*, *Адлербергъ*, *Кавелинъ* и Графъ *Апраксинъ*; Генералы отъ Кавалеріи Графъ *Виттъ* и *Рожницкій*; Двора Его Императорскаго Величества Оберъ-Каммергеръ Графъ *Головкинъ*, Оберъ-Шталмейстеръ Князь *Долгорукой*, Лейбъ-Медики *Арендъ* и *Маркусъ* и Лейбъ-Хирургъ *Енохинъ*. (О. В.)

Намъ пишутъ изъ Вильны: „9-го и 10-го числа минувшаго Августа городъ нашъ былъ осчастливленъ Высочайшимъ присутствіемъ Государя Императора. За долго прежде, вѣсть, что Его Величеству благоудовно прибыть сюда изъ Ковно, по смотрѣ тамъ войскъ, оживляла всѣхъ радостнѣйшимъ ожиданіемъ. 9-го числа съ полудня Ковенская дорога была, на пространствѣ нѣсколькихъ верстъ, покрыта многочисленнымъ народомъ, нетерпѣливо желавшимъ узрѣть Всемилостивѣйшаго Монарха. Въ безмолвіи, взоры всѣхъ устремлены были въ даль, къ Горамъ Панаарскимъ, за которыми сокрылось свѣтло дня. Въ десять часовъ вечера, Государь Императоръ изволилъ прибыть въ городъ, и до самаго дворца благоволилъ шествовать медленно, въ открытомъ экипажѣ, съвозъ безчисленную толпу народа, который спѣшилъ насладиться лицезрѣніемъ Вѣнценоснаго Гос-тя, и привѣтствовалъ Его громкими, радостными восклицаніями. У подъѣзда дворца, Его Величество былъ встрѣченъ Виленскимъ Военнымъ и Генералъ-Губернаторомъ, Господиномъ Генералъ-Адъютантомъ Княземъ *Долгоруковымъ* и Виленскимъ Комендантомъ, Г. Генералъ-Лейтенантомъ *Квитницкимъ*.

Городъ былъ освѣщенъ великолѣпно, въ полномъ смыслѣ этого слова. Обширное пространство, устланное домами, монастырями и костелами съ высокими колокольнями, окрестныя горы, на которыхъ еще виднѣются древнія стѣны и башни: все это, съ наступленіемъ вечера, заблестало и озарилось такимъ яркимъ свѣтомъ, что, казалось, будто угасшій день волшебной силою мгновенно возвратился. Видъ горныхъ башенъ Бекеша и Замковой, какъ бы въ воздухѣ зажеженныхъ столбовъ, увлекалъ воображеніе своей очаровательностію. Не менѣе прелестный эффектъ производили, изяществомъ формъ и роскошью блеска, освѣщенные зданія ратуши, Медико-Хирургической Академіи, Гимназій, домъ Губернскаго Предводителя Дворянства, ворота Остробрамскія и устроенныя Евреями по концамъ улицъ, ведущихъ къ ихъ синагогамъ. Вездѣ сіяли изображенія Высокаго имени Августѣйшаго Посѣтителя, придавая выпрессованное величіе этой картинѣ народнаго торжества.

10-го числа утромъ, въ девять часовъ Государь Императоръ отправился въ Греко-Россійскую церковь Св. Духа, гдѣ, бывъ встрѣченъ у входа Архимандритомъ *Платономъ* съ прочимъ духовенствомъ, принесъ Господу Богу усердную молитву. Послѣ, Его Величество производилъ смотръ двумъ баталіонамъ Егерскаго Князя Кутузова Смоленскаго полка; потомъ, благоволилъ обозрѣвать Виленскія укрѣпленія, восходя на самыя вершины Горъ Замковой и Крестовой, гдѣ изъ находящихся пушекъ повелѣлъ произвести нѣсколько холостыхъ выстрѣловъ; наконецъ осмотрѣвъ военный госпиталь, изволилъ возвратиться во дворецъ.

Въ одиннадцатомъ часу утра, въ залѣ дворца имѣли счастье быть Его Величеству представлены Господиномъ Виленскимъ Военнымъ и Генералъ-Губернаторомъ знатнѣйшее духовенство, военные и гражданскіе чиновники, дворянство и почетнѣйшее купечество, которое при этомъ удостоилось поднести хлѣбъ-соль. Нельзя вообразить себѣ высокаго счастья представленныхъ особъ, наслаждавшихся около часа лицезрѣніемъ Отца-Монарха! Государь изволилъ ко всякому подходить и многихъ удостоилъ разговора; всѣ были до глубины души тронуты и восхищены.

Послѣ представленія, Государь Императоръ изъ

Sasko-Weymarski i jego syn, Xiążę *Wilhelm* i Xiążę *August* Leuchtenberg.

— W liczbie znakomitych osób cudzoziemskich, którzy przybyli do Odessy, znajdując się: Poseł Austriacki przy Cesarzkim Dworze St. Petersburgskim Hrabia *Fiquelmont*, Austriacy Feldmarszałkowie Porucznicy Xiążę *Windischgrätz* i Baron *Hammerstein*, J.O. Xiążę *Lichtenstein*, Jenerał-Porucznik Brytanii Wielkiej Lord *Arbutnot*, Królewsko Szwedzki Jenerał-Adjutant, Hrabia *Mörner*, i t. d.

— Do naszego miasta przybyli z Woznesenka: Janśnie Oświecony Feldmarszałek Xiążę Warszawski Hrabia *Paskiewicz Erywański*, Vice-Kanclerz Hrabia *Nesselrode*; Minister Dworu Cesarzkiego, Jenerał-Adjutant Xiążę *Wotkoński*; Jenerał Piechoty *Jermolow*; Jenerał-Adjutanci Hrabia *Orłow*, *Adlerberg*, *Kawelin* i Hrabia *Apraksin*; Jenerałowie Jazdy Hrabia *Witt* i *Różniecki*, Wielki Szambelan Dworu Jego Cesarzkiego Mości Hrabia *Gołowkin*, Wielki Koniuszy Xiążę *Dołhoruki*, Leib-Medycy *Arend* i *Markus*, tudzież Leib-Chirurg *Enochin*. (G. O.)

Donoszą nam z Wilna: „Dnia 9-go i 10-go zeszłego Sierpnia miasto nasze zostało uszczęśliwione Najwyższą bytnością Cesarza Jego Mości. Długo przedtem wieść, iż Najjaśniejszy Pan raczy tu przybyć z Kowna, ożywiała wszystkich najradośniejszém oczekiwaniem. Dnia 9-go z południa, droga Kowieńska, na przestrzeni kilku wiorst, pokryta była mnóstwem ludu, niecierpliwie pragnącego uyrzec Najłaskawszego Monarchę. Śród głębokiego milczenia, oczy wszystkich skierowane były ku góróm Ponarskim, za które skryła się gwiazda dzienna. O godzinie dziesiątej wieczorem, Cesarz Jego Mość raczył przybyć do miasta, i do samego pałacu jechał zwolna w otwartym pojeździe, przez niezliczone tłumy ludu, który śpieszył cieszyć się z oglądania oblicza Najjaśniejszego Gościa i witał Go głosnemi, radośnemi okrzykami. Przed gankiem pałacu, Najjaśniejszy Pan był spotkany przez Wileńskiego Wojennego i Jenerał-Gubernatora, Pana Jenerał-Adjutanta Xięcia *Dołhorukowa* i Komendanta Wileńskiego, P. Jenerał-Porucznika *Kwitnickiego*.

Miasto spaniale było oświecone, w całym znaczeniu tego wyrazu. Rozległa przestrzeń, zajęta domami, klasztorami i kościołami z wysokimi dzwonicami, góry okoliczne, na których dają się jeszcze widzieć starożytne mury i baszty: wszystko to, za nastaniem nocy, zajaśniało i oświeciło się tak mocnym światłem, że się zdawało, jakoby znikły dzień czarodziejską mocą w okamgnieniu powrócił. Widok baszt górnych Bekiesza i Zankowej, jakby w powietrzu zapalonych słupów, zachwycał wyobraźnią swoim urokiem. Niemniej cudne wrażenie sprawowały pięknością form i świetnością blasku, oświecone gmachy Ratusza, Medyko-Chirurgicznej Akademii, Gimnazjów, dom Gubernialnego Marszałka, Ostra-Brama i wystawione przez żydów bramy po końcach ulic, do ich synagogi wiodących. Wszędzie jaśniały cyfry Najjaśniejszego Gościa, dając wzniosłą wielkość temu obrazowi powszechniej uroczystości.

Dnia 10-go zrana, o godzinie 9-tej, Cesarz Jego Mość udał się do Greko-Rossyjskiej cerkwi Sw. Ducha, gdzie będąc spotkany u wejścia przez Archimandrytę *Platona* z inném duchowieństwem, złożył Panu Bogu gorliwą modlitwę. Potém Najjaśniejszy Pan odbywał przegląd dwóch batalionów półku Strzelców Xięcia Kútuzowa-Smołenskiego, po czém raczył oglądać fortyfikacye Wileńskie, wstępując na same wierzchołki gór Zankowej i Trzech krzyżów, gdzie ze znajdujących się tam dział, kazał zrobić kilka wystrzałów; nakoniec, raczył powrócić do pałacu.

O godzinie jedenastej zrana, w sali pałacowej mieli szczęście być przedstawianymi Jego Cesarzkiej Mości przez Pana Wileńskiego Wojennego i Jenerał-Gubernatora, znakomitsze Duchowieństwo, Urzędnicy Wojskowi i Cywilni, tudzież Dworzanstwo i znakomitsi kupcy, którzy przy tém mieli szczęście ofiarować chleb-sól. Nie można sobie wyobrazić wysokiego szczęścia osób przedstawianych, które około godziny cieszyły się z oglądania Oblicza Monarchy Ojca! Najjaśniejszy Pan raczył zbliżyć się do każdego i wielu uszczęśliwić rozmową; wszyscy do głębi duszy byli przeniknięci i zachwyceni.

Po przedstawieniu, Cesarz Jego Mość raczył być

волили быть въ Греко-Унитскомъ Монастырѣ Св. Василія; почтили Своимъ посещеніемъ: Домъ Человѣколюбиваго Общества, больницы Сестръ Милосердія, Академіи Римско-Католическую Духовную и Медико-Хирургическую, оттуда благоволили зайти въ принадлежащую къ ней церковь Св. Іоанна; оба Гимназіи и Благородный Пансіонъ, гдѣ удостоились разговаривать съ нѣкоторыми воспитанниками. Во всѣхъ этихъ заведеніяхъ Его Величество благоволило входить во всѣ подробности, какъ попечительный хозяинъ и чадолюбивый отецъ, и, сказываютъ, милостиво изъявилъ Свое удовольствіе за найденные устройство и порядокъ.

Въ четыре часа по полудни, Государь Императоръ изволилъ имѣть обѣденный столъ, къ которому удостоились приглашенія: Его Сіятельство Г. Виленскій Военный и Генераль-Губернаторъ, Гражданскіе Губернаторы: Виленскій и Гродненскій, многіе Генералы, Губернскіе Предводители Дворянства Виленскій, Гродненскій, Минскій и Вѣлостокскій, Почетный Попечитель Гимназій, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Графъ Хрептовизъ, и бывшихъ Польскихъ войскъ Генералъ Коссаковский.

Городъ, вмѣщая въ стѣнахъ своихъ Вяценоснаго Гостя, былъ весь въ движеніи. У всѣхъ была одна мысль, одна рѣчь: „мы видѣли Царя!“ Простой народъ, для котораго было приготовлено обильное угощеніе на Антокольскомъ предмѣстьи, близъ церкви Св. Петра, предавался радостно своимъ обычнымъ забавамъ на устроенныхъ тамъ горахъ и качеляхъ. Погода была прекрасная, какъ бы сама природа принимала участіе въ общемъ веселіи.

Его Величество благоизволило, въ половинѣ одиннадцатаго часа вечеромъ, отправиться въ дальнѣйшій путь, по тракту къ Бобруйску. Несчетныя толпы народа, какъ волны, текли востѣ по ярко освѣщеннымъ улицамъ, сопровождая благословеніями Монарха, котораго пребываніе, хотя кратковременное, оставило въ сердцахъ жителей глубокое впечатлѣніе. Да сохранить Всевышній дни своего Поманника!“ (С. П.)

Французскій Мониторъ сообщаетъ: „Два большихъ Россійскихъ корабля, каждый около 1,000 тоннъ, вошли въ Вельтиморе въ продолженіи Іюля с. г., слѣдуя изъ Бремена. На нихъ находилось 40 милліоновъ ржи и 12 до 15 милліоновъ пшеницы; кромѣ сего 740 пассажировъ.

„Корреспондентъ изъ Нью-Йорка полагаетъ, что въ настоящемъ году привезено въ Соединенные Штаты, пять милліоновъ шефелей хлѣба изъ заграничьи.“ (J. d. S. P.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 25-го Сентября.

Temps уведомляетъ, что бракосочетаніе Принцессы Маріи съ Герцогомъ Виртембергскимъ будетъ празднуемо 12 Октября.

— Генераль-Лейтенантъ *Мети*, столь извѣстный прощаніемъ *Наполеона* въ Фонтенебло, слышно въ числѣ тѣхъ, которые при распушеніи Палаты наименованы будутъ Перами.

— *Nouvelle Minerve* содержитъ слѣдующее, вѣроятно не слишкомъ достоверное извѣстіе: „Въ ту минуту, какъ нашу газету должно печатать, мы узнаемъ изъ достовернаго источника, что Министертво третьяго дня и вчера готово было разойтись. Кажется, что Испанскія дѣла и вопросъ о распушеніи Палаты произвели несогласія въ Кабинетѣ. Одна часть Министровъ утверждала, что при возможности вторженія *Донъ-Карлоса* въ Мадридъ и при неизвѣстности объ успѣхѣ экспедиціи въ Константиноу нельзя думать о выборахъ; меньшая часть утверждала противное. Наконецъ Г. *Гизо* прислалъ ноту, въ которой увѣряетъ, что Правительству можно опять ввести большинство Палаты и сохранить во всѣхъ обстоятельствахъ спокойствіе. Вчера еще не было согласія и въ ту минуту, когда мы это пишемъ, еще неизвѣстенъ результатъ прѣвій.“

— По извѣстіямъ съ Испанской границы Англійскіе артиллеристы оставили Фуэнтарабію, составивъ списокъ находящихся тамъ Англійскимъ орудіямъ и огнестрѣльному запасу, о принятіи чего отъ Испанскаго военнаго начальства получили квитанцію.

— Если вѣрить одному частному письму изъ Байонны отъ 21-го ч., то Валладолидъ, Леонъ, Овiedo и Бургосъ по примѣру Пампелоны и Сантандера образовались независимыя юнты.

— Правительство сегодня получило двѣ слѣдующія телеграфическія депеши изъ Байонны отъ 24 ч.: „Генераль *Каронделетъ* 16-го ч. имѣлъ свою главную квартиру при Гаро; онъ ожидалъ только Генерала *Улибарри*, чтобы отправиться въ Бургосъ. Пампе-

лѣ въ Греко-Унитской церкви монастыря Св. Базилія; ударовавъ Свѣтыи Домъ Товарищества Добродѣтели, шпиталъ Сестръ Милосердія, Академію: Духовную Римско-Католическую и Медико-Хирургическую, зтамъдъ рачыль вступіць до належачаго до нѣй коścioла Св. Јана; оба Гимназья и Шлаетны Пенсонъ, гдѣ рачыль размавляць з некѣтѣрѣмѣмъ вѣхованцѣмѣ. Ве вшыткѣхъ тѣхъ заклѣдахъ НАУЖАШНІКЪ ПАУ рачыль вѣходіць ве вшыткѣхъ шчегѣлѣхъ, јакѣ тѣосклѣвы Господаръ и кохачѣвы Све дзѣцѣ Оуцѣе, і повѣдаваѣ, ѣе тѣаскѣве ошвѣдчыль Све задовѣленіе зе зналежѣнаго урѣдженія і порѣдкѣ.

О godzinie czwartey z południa, Cesarz Jego Mość raczył mieć obiad, na który byli zaproszeni: Jaśnie Oświecony Pan Wileński Wojenny i Jenerał-Gubernator, Gubernatorowie Cywilni: Wileński i Grodzieński, wielu Jenerałów, Gubernialni Marszałkowie Dworzeństwa: Wileński, Grodzieński, Miński i Białostocki, Honorowy Kurator Gimnazjów, Rzeczywisty Radzca Stanu Hrabia Chreptowicz i byłych woysk polskich Jenerał Kossakowski.

Miasto, mając w swych murach NAJJAŚNIETSZEGO Gościa, było całe w ruchu. U wszystkich jedna była myśl, jedna mowa: „widzieliśmy MONARCHĘ.“ Pospólstwo, dla którego była przygotowana obfita uczta na przedmieściu Antokolskiem, przed kościołem Sw. Piotra, oddawało się z radością zwykłym swym zabawom na urządzonych tam górach i kaczalach. Pogoda była piękna, zdawało się że sama natura stała się uczestniczką powszechney radości.

Jego Cesarska Mość, o godzinie pół do jedenastej w nocy, raczył udać się w dalszą drogę traktem do Bobruyska. Niezliczone tłumy ludu, nakształt fal morskich, płynęły w ślad rzęście oświeconemi ulicami, przeprowadzając błogosławieństwami MONARCHĘ, którego tak krótki pobyt, zostawił w sercach mieszkańców głębokie wrażenie. Oby Najwyższy raczył zachowywać dni swego Pomazanka.“ (P. P.)

Monitor Francuzki donosi: „Dwa wielkie okręty Rosyjskie, około 1,000 beczek każdy, weszły do Baltymory w przeciagu Lipca ter. roku, płynąc z Bremy. Miały ładunku do 40 millierow żyta i 12 do 15 millierow pszenicy, nadto 740 passażerów.

„Korrespondent z Nowego Yorku podaje, że w roku ter. przywieziono z za granicy do Stanów Zjednoczonych pięć milionów szeflow zboża.“ (J. de S. P.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

FRANCYA.

Paryż, dnia 25 Września.

Temps donosi, że zaślubienie Xieźniczki *Maryi*, z Xieciem Wirtemberskim, obchodzone będzie d. 12 Października.

— Mówią, że Jenerał Porucznik *Petit*, który się stał tak znajomym przez pożegnanie *Napoleona* w Fontaineblau, jest w liczbie tѣхъ, którzy, przy rozwiązaniu Izby Deputowanych, mianowani bydź mają na Parów.

— *Nouvelle Minerve* zawiera następujący, zapewne nie nader gruntowny artykuł: „W chwili, kiedy nasz dziennik ma iść pod prasę, dowiadujemy się z nayewniejszego źródła, że Ministeryum zawczora i wczora było na punkcie rozeyścia się. Sprawy Hiszpańskie i zapytanie względem rozwiązania Izby, miały sprawić w gabinecie nieporozumienia. Jedna część Ministeryum utrzymywała, że przy możności wtargnienia *Don Carlosa* do Madrytu i w niepewności o wypadku wyprawy do Konstantyny, o wyborach myśleć niemożna; mniejszość twierdziła przeciwnie. Nakoniec P. *Guizot* przystał jeszcze notę, w której zapewniał, że Rząd znowu może wprowadzić dawniejszą większość Izby, i śród wszystkich okoliczności utrzymać spokójność publiczną. Zgoda wczora njebyła jeszcze przywróconą, i nawet w chwili, w której to piszemy, o wypadku rozpraw jeszcze rzecz nierozstrzygnięta.“

— Podług wiadomości od granic Hiszpańskich, artyllerzyści Angielscy ustąpili z Fuentarabia, zrobiwszy opis znajdujących się tam dział Angielskich również zapasów strzelniczych, i o przyjęciu ich od władz wojskowych Hiszpańskich zakwitowani zostali.

— Jeśli można wierzyć listowi prywatnemu pod d. 21 z Bayonny, tedy Valladolid, Leon, Oviedo i Burgos, poszły za przykładem Pampelony i Santander i utworzyły junty niepodległe.

— Rząd otrzymał dzisiaj następujące dwie depesze telegraficzne z Bayonny pod d. 24: „Jenerał *Caron-delet*, d. 16 miał główną kwaterę pod Haro; oczekiwaliśmy tylko Jenerała *Ulibari* dla pójścia na Burgos. Pampelona i Ribera przez to samymi sobie zostawione były.

дона и Рибера чрезъ это будутъ оставлены самимъ собой. Мадридской почты опять нѣтъ до 19-го ч. и газеты изъ Сарагоссы отъ 21-го ч. не содержатъ ничего новаго; впрочемъ думаютъ, что послѣдовало соединеніе *Царіатеги* съ *Донъ-Карлосомъ* назначенное въ Алкаль и Гвадалаксаръ. *Мадридъ, 20 Сент.* *Эспартеро* съ частию своей дивизіи имѣлъ сраженіе съ Карлистами, которые отступили къ Ренеръ и Тендиль на лѣвомъ берегу Гениареса, на 12 часовъ отъ Мадрита. *Ораа* третьего дня стоялъ въ Гуэте; онъ хотѣлъ обратиться къ Гвадалаксаръ, чтобы соединиться съ главнымъ войскомъ. *Царіатеги 18-го ч. занялъ Валадолидъ.* Въ сегодняшнемъ засѣданіи Кортесовъ предложено, что можно доказать, будто нынѣшнее Министерство не заслуживаетъ довѣрія Кортесовъ, отвергнуто большинствомъ 3 голосовъ.

27 го Сентября.

Г. Могенъ возвратился сюда изъ путешествія въ Англію. — Графъ *Гонфалоніери*, который прежде долго находился въ заключеніи въ Шпильбергъ и потомъ Австрійскимъ Правительствомъ отправленъ въ Америку, за нѣсколько дней прибылъ въ Парижъ. Но сегодня узнали, что онъ получивъ приказаніе отъ Префекта Полиціи въ 24 часа оставить Парижъ и Францію.

— За два дня въ Министерствѣ иностранныхъ дѣлъ распространился слухъ, что Адмиралъ *Руссенъ* о появленіи Французскаго флота предъ Тунисомъ, имѣлъ жаркій споръ съ *Рейсъ Эфендіемъ* и требовалъ чтобы его отозвали. Но это извѣстіе вообще кажется мало вѣроятнымъ.

— Правительство публиковало сегодня слѣдующую телеграфическую депешу: „*Бордо 25 Сент. въ 5½ час. вечера.* По извѣстіямъ изъ Мадрита отъ 20-го ч. неприятель пошелъ отъ Гвадалаксары въ Мондехаръ, а *Эспартеро* въ Алкаль. Онъ догналъ арріергардъ *Донъ-Карлоса* 19-го ч. при Ахуэло, нанесъ ему значительный вредъ и преслѣдовалъ его до Арранжуэки (въротно Аранжуэца). Неприятель снятый конницею Королевы, перешелъ обратно чрезъ Ренеру. 20 ч. вечеромъ въ Мадридѣ распространился слухъ, что произошло значительное сраженіе и побѣда на сторонѣ войскъ Королевы.“

— *Journal du Commerce* содержитъ слѣдующее: „Въ прошлую ночь къ Испанскому Правительству прибылъ чрезвычайный курьеръ, который выѣхалъ изъ Мадрита 18 ч. вечеромъ. По извѣстіямъ доставленнымъ имъ, *Донъ-Карлосъ* занялъ Тарію, лежащую на четыре часа на сѣверъ отъ Гвадалаксары. Онъ намеренъ опять идти на Мадридъ, какъ скоро соединится съ *Царіатеги*. Извѣстія изъ Мадрита отъ 18 ч. не уведомляютъ объ этомъ соединеніи.“

29 го Сентября.

Король 26-го ч. въ 11 час. вечера прибылъ въ Компьень и при въѣздѣ въ лагерь встрѣченъ былъ войсками стоявшими въ видѣ аллеи съ факелами въ рукахъ. На другой день Е. Велич. принималъ Префекта и гражданскихъ властей. Изъ Компьеня пишутъ отъ 27 ч. с. м.: „Сегодня вполдень Король, Королева и всѣ Принцы и Принцессы многіе Пруссіе, Англійскіе и Испанскіе Офицеры и значительная военная свита, отправились въ долину Марни, гдѣ Король на конѣ дѣлалъ смотръ всѣмъ войскамъ лагеря. Герцогъ *Орлеанскій* съ своимъ главнымъ штабомъ встрѣтилъ подъѣзжавшаго Короля. Послѣ смотра произведены военные маневры, послѣ чего Король велѣлъ маршировать предъ собою войскамъ. Въ 4 часа Король со всею свитою возвратился въ замокъ.“

— Турецкій Посланникъ *Нури-Эфендій* вскорѣ оставляетъ Парижъ. Онъ займетъ въ Константинополѣ новоустроенный постъ Мустехара, т. е. Стакъ-Секретаря. *Нури-Эфендій* съ прибытіемъ своего во Францію, почти ежедневно посѣщалъ публичные заведенія и мануфактуры; онъ также очень любитъ земледѣліе и беретъ изъ Франціи нѣсколько агрономовъ и садовниковъ. Въмѣсто его Турецкимъ уполномоченнымъ будетъ *Талаатъ Эфендій*.

— Сегодня какъ въ день рожденія Герцога *Бордоскаго*, которому исполнилось семнадцать лѣтъ, будутъ многочисленныя и блистательныя собранія въ предмѣстіи Ст. Жерменъ.

— Правительство получило сегодня слѣдующую телеграфическую депешу: „*Байонна 27 Сентября въ 1½ час.* Сраженіе отъ 19 ч. было важнее нежели сначала полагали. *Донъ-Карлосъ* отступилъ съ величайшею поспѣшностію. Отдѣленный отъ арміи его корпусъ изъ 6,000 чел. въ окрестностяхъ Саудонъ встрѣтилъ нападеніе Ген. *Ораа* и разбитъ. Онъ преслѣдовалъ эту дивизію по южному направленію. Главная его квартира третьего дня была въ Гуэте. *Эспартеро* пишетъ изъ Фуэнтеса, что онъ не перестаетъ преслѣдовать главные силы Карлистской ар-

мій, до сих поръ безпрестанно кажется, что Вьера въ са соверш...

Почт Мадрычкихъ азъ до д. 19 знову бракніе, а газеты з Сарагоссы до д. 21 не zawierają nic nowego; rozumieją jednak, że zamierzone połączenie *Zariateguy* z *Don Carlosem* w okolicach Alcalá i Guadalupe nastąpiło.“ — „*Madryt 20 Września.* *Espartero* z częścią dywizyi swojej miał bitwę z Karolistami, którzy się cofnęli na Repera i Tendilla, na lewym brzegu Henares, o 12 godzin drogi od Madrytu. *Oraa* stał zawczora w Huete, zamierzał skierować się ku Guadalupe, dla uskutecznienia połączenia się z naczelnym dowódcą. *Zariateguy* d. 18 obległ Valladolid. Na dzisiejszym posiedzeniu Korteżów, wniosek, iż można dowieść, że teraźniejsze Ministerium nie posiada zaufania Korteżów, większością 3 głosów odrzucony został.“

Дня 27.

Pan Manguin powrócił z podróży swojej do Anglii. — Przybył tu także Hr. *Gonfalonieri*, który, siedząc dawniej dosyć długo w Spielbergu, później przez Rząd Austriacki do Ameryki Północnej odesłany został. Prefekt policyi posłał mu rozkaz, ażeby we 24-ch godzinach opuścił Francją.

— Od dwóch dni mówią w Ministerium interesów zagranicznych, że *Admiral Roussin* miał żywe rozprawę z *Reis-Effendim*, z powodu pokazania się floty francuskiej przed Tunetem; a nawet, że z tego powodu żądał, aby go odwołano. Jest to wiadomość niewiele znajdująca wiary.

— Rząd ogłosił dziś następującą depeszę telegraficzną: „*Z Bordeaux, 25 Września o godzinie 5½ wieczorem.* Według doniesień z Madrytu daty 20-go, nieprzyjaciel wyruszył z Guadalupe, w kierunku na Mondejar, a *Espartero* ku Alcalá. Dnia 19 doszedł pod Achuelo tylną straż nieprzyjaciela, zadał jej nemiłą klęskę i ścigał aż do Arranqueque, (zapewne Arranjuez. Nieprzyjaciel, niepokojony przez jazdę Królowy, cofnął się przez Renera. Dnia 20 rozeszła się po Madrycie wieść, o znacznej bitwie, stoczonej na korzyść wojska Królowy.“

— *Journal du Commerce* zawiera co następuje: „Przeszłej nocy do Poselstwa Hiszpańskiego przybył goniec nadzwyczajny, który opuścił Madryt d. 18 wieczorem. Według udzielonych przez niego wiadomości, *Don Carlos* oblegał Tarragá, leżące o 4-ry godziny na północ Guadalupe. Jest jego zamiarem, znów iść na Madryt, jak tylko uskuteczni połączenie się z *Zariateguy*. Wiadomości z Madrytu pod d. 18 nic nie donoszą, że to połączenie przyszło do skutku.“

Дня 29.

Król d. 26 o godz. 11 wieczorem przybył do Compiègne. Przy wjeździe do obozu spotkany był przez wojska, które formowały szpalę, mając w ręku pochodnie. Nazajutrz rano przyjmował Król Prefekta i władze cywilne. — Pod datą 27 Września donoszą z Compiègne: „Dzisiaj o południu Król, Królowa i wszyscy Xiążęta i Xiężniczki, wielu Pruskich, Angielskich i Hiszpańskich oficerów i znaczny orszak wojskowy udali się na dolinę Margny, gdzie Król konno odbywał przegląd wszystkich wojsk obozu. Xiążę *Orleński*, na czele swojego sztabu Jenerałego, spotkał przybywającego Króla. Po przeglądzie wykonane były rozmaite manewry, po czém J. K. Mość kazał przeciągać przed sobą wojskom. O godzinie 4 Król ze swoim orszakiem powrócił do zamku.“

— Posel Turecki *Nuri Effendi*, wkrótce opuści Paryż. Obeymuje on w Konstantynopolu nowo-ustanowiony urząd Mustehara, t. j. Sekretarza Stanu. *Nuri-Effendi* od przybycia swojego do Francji odwiedza prawie codziennie publiczne zakłady i fabryki; również ma wiele wiadomości o rolnictwie, i bierze z sobą z Francji kilku agronomów i ogrodników. Na miejscu jego będzie Pełnomocnikiem Tureckim *Talaat Effendi*.

— Dzisiaj, jako w dzień urodzin Xięcia *Bordeaux*, który ukończył 17 lat wieku, będą liczne i świetne towarzystwa na przedmieściu St. Germain.

— Rząd otrzymał dzisiaj następującą depeszę telegraficzną: „*Bajonna, 27 Września o pół do 12.* Bitwa w dniu 19 była ważniejszą, a niżeli z początku rozumiano. *Don Carlos* cofnął się w największym pośpiechu. Korpus 6,000, oddzielony od jego armii, napadnięty został w okolicy Saundon przez *Oraa* i pobity. Ścigał on tę dywizję w kierunku południowym. Główna jego kwatera była zawczora w Huete. *Espartero* donosi z Fuentes, iż on nie przestanie ścigać głównego wojska Karolistowskiego, które się w nieporządku cofnęło ku Trillo. Nie ustaje zbiegowstwo, a duch narodowy zdaje się

мѣи, которая въ безпорядкѣ отступила къ Трилло. Безпрестанно случаются побѣги, и народный духъ кажется оживился въ пользу конституціоннаго дѣла. Вчера въ Мадридѣ начались выборы и производятся совершенно спокойно.“

30-го Сентября.

Короля сегодня обратно ожидаютъ изъ Компьеня, и посему завтра опять прибудетъ онъ въ Тюильери.

— Пароходъ *Tartarus* прибывшій 24 ч. изъ Туниса въ Тулонъ доставилъ слѣдующія извѣстія: „На Тунисской рейдѣ 26 Сентября. Турецкій флотъ принявъ обратный путь, ибо Капитанъ-Паша не смотря на многія увѣщанія, не хотѣлъ вступать въ распри съ Адмираломъ *Галлоа*. Адмиралъ *Галлоа* оставляетъ теперь Тунисскую рейду обращаясь въ Левантъ; онъ возьметъ съ собою *Монтебелло*, *Тридентъ* и нѣсколько другихъ кораблей. Остальная часть эскадры оставляетъ Тунисъ, отправляясь частью въ Бону, частью въ Калліари въ Сардиніи. Въ Тунисъ открытъ заговоръ, имѣвшій цѣлю ниспровергнуть Бея, и на мѣсто его избрать сына прежняго Бея. Бывшій Министръ послѣдняго, пользовавшійся довѣріемъ нынѣшняго Бея, былъ главою заговора, котораго слышно и Порты не вовсе была чужда. Всѣ изблеченныя въ семь заговоръ лица, задушены. Одинъ Турецкій бригъ, прибывшій во время казни, доставилъ въ Константинополь извѣстіе о неудачѣ заговора и о наказаніи зачинщиковъ.“

— Поклажа Графа *Себастьяни* при послѣднемъ его путешествіи въ Лондонъ, была строго обыскиваема Англійскими таможенными чиновниками, что даже обыкновенно не дѣлается у иностранныхъ Посланниковъ, и если можно вѣрить жур. *Kentish Gazette*, то въ экипажѣ Графа найдено почти 1,000 паръ башмаковъ, большое количество кружевъ и блондъ, что тотчасъ на таможнѣ задержали.

— Правительство объявило сегодня слѣдующія телеграфическія депеши: „Бордо 29 Сентября въ 7½ час. утра. Донъ-Карлосъ ночью съ 20-го ч. оставилъ Брильмею и отправился на Трилло. *Эспартеро*, который шелъ за нимъ слѣдомъ, стоялъ 21-го числа въ Фуэнтесѣ. Въ сраженіи 19-го ч. непріятель кромѣ большаго числа убитыхъ и раненыхъ, лишился также 230 пѣхотинцами, между которыми 11 Офицеровъ и еще болѣе бѣжало. *Кабрера* съ 6,000 человекъ, отлучился отъ Донъ-Карлоса и на поспѣшномъ походѣ къ Куэнсѣ, преслѣдуемъ былъ Генер. *Ораа*, который у него 200 чел. взялъ въ плѣнъ.“ — „Байонна 26 Сентября въ 5½ часовъ вечера. Въ слѣдствіе неуплаченнаго жалованья, 22-го ч. въ Пампелонѣ 4-й легкой полкъ а также Тирадоры взбунтовались. Не смотря на сѣю анархію, въ состояніи гарнизона который самъ предался, ничего не измѣнилось. Командиръ иностраннаго легіона, который находится въ болѣшомъ затрудненіи, и не можетъ собрать въ Пампелонѣ остатковъ своего корпуса, намѣренъ обратиться Ронсеваллесъ близъ нашихъ границъ.“ — „Байонна 29 Сентября въ 9 час. (Мадридъ 26 Сентября) Французскій Посланникъ, къ Министру иностранныхъ дѣлъ. 22-го ч. *Ораа* при самой Куэнсѣ, преслѣдуемый имъ Карлистскій корпусъ, достигъ, разбилъ и 900 чел. взялъ въ плѣнъ. 24 ч. Генералъ *Каронделетъ*, послѣ кровопролитнаго сраженія принудилъ *Царителеви* выступить изъ Валладоліда и освободилъ замокъ, который осажденъ былъ съ . . .“ (За темнотою прекращена.) (A.P.S.Z.)

Великобританія и Ирландія.

Лондонъ. 26-го Сентября.

Герцогъ Кембриджскій въ субботу прибылъ изъ Дувра въ городъ, обѣдалъ здѣсь съ Принцессою Софіею и третьяго дня отправился въ Кевъ. — Французскій Посланникъ Графъ *Себастьяни* въ субботу возвратился въ Лондонъ; въ тотъ же день возвратился сюда Белгійскій Посланникъ, Г. *Фанз де Вейерз* изъ Рамсгата.

— Важнѣйшее происшествіе сообщенное здѣшними газетами по письмамъ отъ 19-го ч. изъ Лиссабона есть разрѣшеніе отъ бремена Королевы Португальской Принцемъ 16-го ч. ночью въ 11½ часовъ. Дитя, говоритъ Корреспондентъ *Morning Herald*, здоровъ, красивъ какъ отецъ и полонъ какъ мать. По обыкновенію, тотчасъ по рожденіи Принца, прежде, нежели дитя былъ вымытъ и одѣтъ, допущены къ Королевы и подписали свидѣтельство о рожденіи предложенное Статсъ-Секретаремъ, всѣ Государственныя Министры, Президентъ Кортесовъ, Дипломатическій Корпусъ, Президентъ Муниципалитета, Государ. чиновники и многія другія важныя особы. Съ крѣпости Св. Георгія и стоящихъ въ гавани кораблей произведенъ Королевскій салютъ 101 пушеч. выстрѣломъ; звонили во всѣ колокола и городъ, не смотря на позднюю ночь, отчасти иллюминированъ. Принцъ, кажется, будетъ крещенъ 28 ч. въ дворецъ Нецессидадесъ (другіе говорятъ, что этотъ

оżył na korzyść sprawy Konstytucyjney. Wybory zaczęły się wczoraj w Madrycie i odbywają się z największą spokojnością.“

Дня 30-го.

Крѣла на powrót oczekują dzisiaj z Compiègne i jutro dopiero znowu przybędzie do Tuilleriesow.

— Parochoł *Tartarus*, który d. 24 opuściwszy Tunet, przybył do Tulonu, przywiozł następującą wiadomość: „Na reydzie Tunetańskiej 26 Września. Flotta turecka przesięwzięła odwrót, gdyż *Kapudań Basza*, pomimo licznych podszeptów, nie chciał się zmierzyć z Admiralem *Gallois*. Admirat *Gallois* opuszcza dopiero reydę Tunetańską, udając się ku brzegom Lewanckim; bierze on z sobą *Montebello*, *Trident* i kilka innych okrętów. Pozostała część eskadry odpływa z Tunetu, udając się częścią do Bony, a częścią do Cagliari w Sardynii. W Tunecie odkryto spisek, który miał na celu, stracić Beja i na jego miejscu osadzić syna dawniejszego Beja. Dawniejszy Minister tego ostatniego, który posiadał zaufanie teraźniejszego Beja, był duszą tego spisku, w którym i Porta nie miała być cakiem obcą. Wszystkie, przekonane o ten spisek osoby, zostały uduszone. Bryg turecki, przybyły w chwili wykonania kary, przywiozł do Konstantynopola wiadomość o nieudaniu się spisku i o ukaraniu jego sprawców.“

— Ładunek Hrabiego *Sebastiani*, w ostatniej jego podróży do Londynu, miał być ściślej przeszukiwany przez Angielskich urzędników celnych, aniżeli to zwykle się dzieje z Posłami zagranicznymi, i jeśli można dać wiary *Kentish Gazette*, w powozach Hrabiego miano znaleźć do 1,000 par trzewików i wielką liczbę koron i blondyn, co urzędnicy celni natychmiast skonfiskowali.

— Rząd ogłosił dzisiaj następujące depesze telegraficzne: „Bordeaux, 29 Września o pół do 8 rano. Don Carlos w nocy z dnia 20 opuścił Brilmeyę i posuwał się na Trillo. *Espartero*, który tuż za nim w ślad postępował, stał d. 21 w Fuentes. W bitwie d. 19 nieprzyjacieli, oprócz wielkiej liczby zabitych i ranionych, stracił jeszcze 230 wziętych w niewolę, między którymi 11 oficerów, a daleko więcej jeszcze utracił przez dezercyę. *Cabrera* w 6 000 ludzi odłączył się od *Don Carlosa* i z pośpiechem poszedł w kierunku na Cuenca, ścigany przez *Oraa*, który mu 200 ludzi wzięt w niewolę.“ — „Bayonna 26 Września o pół do 6 wieczorem. Skutkiem zaległego żołądka, d. 22 w Pampelonie znowu się zbuntował 4-ty lekki półk i tiradorowie. Pomimo tego bezrządu, w stanie garnizonu, który sam się poddał, nic nie odmieniło się. Dowódzca legii zagranicznej, który się w nader przykrém znajduje położeniu, i nie mógł zgromadzić w Pampelonie szczątków swojego korpusu, udaje się do Roncevalles, w bliskości granic naszych.“ — „Bayonna, 29 Września o godz. 9. (Madyr 26 Września). Poseł Francuzki do Ministra Spraw Zewnętrznych. D. 22 *Oraa* pod samą Cuenca, ścigany przez korpus *Karolistowski*, dogonił, pobił i 900 ludzi wzięt w niewolę. D. 24 Jenerał *Carondelet* po morderczej bitwie przymusił *Zarateguy* do opuszczenia Valladolid, i uwolnił zamek, który był oblegany od . . .“ (Dla nastającej ciemności przerwana). (A.P.S.Z.)

BRITANIA WIELKA I IRLANDYA.

Londyn, dnia 26-go Września.

Xiąże Cambridge przybył w sobotę z Dover do miasta, obiadował w towarzystwie Xieźniczki *Zofii* i wyjechał zawczoraj do Kew. — Poseł Francuzki, Hrabia *Sebastiani*, w sobotę znowu powrócił do Londynu, tegoż dnia równie tu powrócił z Ramsgate Poseł Belgicki P. *Vandeweyer*.

— Najważniejsza wiadomość, jaką zawierają gazety dzisiejsze, jest doniesienie, otrzymane z Lisbony pod d. 19 o rozwiązaniu Królowej Portugalskiej powiciem Xiecia, które nastąpiło d. 16 w nocy o kwadransie na 12-tą. „Dziecie“ donosi korrespondent gazety *Morning Herald*, „jest zdrowe, piękne, jak jego oyciec, pełne nadziei, jak jego matka.“ Według zwyczaju, natychmiast po urodzeniu Xiecia, nim dziecie jeszcze zostało umyte i ubrane, wprowadzeni byli do Królowej wszyscy Ministrowie Stanu, Prezydent Kortezów, Korpus dyplomatyczny, Prezydent Muncypalności, Urzędnicy korony i wielka liczba innych znakomitszych osób, którzy podpisali podany przez Sekretarza Stanu akt urodzenia. Z twierdzy Sw. Jerzego i z okrętów stojących w porcie uczyniona była Królowa salwa wystrzałem 101 razy z dział; zadzwoniono we wszystkie dzwony, i miasto, pomimo późnioney nocney pory, w części było oświecone. Xiąże d. 28 ma być ochrzczony w pałacu

обрядъ будто уже совершенъ Кардиналь-Патріархомъ), и получить названіе: *Педро Фернандо*, Герцога О-порто. Другіе полагають, что дитя не скоро будетъ крещено, потому, что вдовствующая Императрица Бразилійская и молодой Императоръ Бразилійскій будутъ воспріемниками, но послѣдній назначилъ заступающимъ свое мѣсто Маршала *Салдангу*. Чтобы показать ему свое расположеніе, единственное какое только въ его власти, дворъ не приметъ другаго заступающаго мѣсто и будетъ ожидать желаемого побѣднаго вступленія хартистовъ въ Лиссабонъ. Супругъ Королевы, который теперь по закону имѣетъ Королевскій титулъ объявилъ о событіи семь въ особенномъ адресѣ къ Кортесамъ.

29-го Сентября.

Князь Карлъ *Лихтенштейнъ* третьяго дня обѣдалъ у Королевы въ Виндзорскомъ замкѣ. Сегодня утромъ сопровождалъ онъ Королеву верхомъ на смотрѣ. Ея Велич. одѣта была въ Виндзорскій мундиръ, съ темно-голубыми красными обшлагами и воротникомъ, военный шлемъ а также имѣла ленту и звѣзду ордена Подвязки. Королеву сопровождала также Герцогиня *Кентская*. Съ войсками командуемыми Полковниками *Кавендишъ* и *Джеддрель* дѣлалъ ученіе Лордъ *Гиль*. Лордъ *Мельбурнъ* и *Пальмерстонъ* находились въ свитѣ Ея Велич.

— Ея Кор. Выс. Принцесса *Августа* Саксонская изъ Дрездена вчера сюда прибыла.

— Греческій Посланникъ *Г. Трикупи* незадолго отправляется въ Парижъ, и говорятъ, что Князь *Михаилъ Суццо* находившійся здѣсь три года по особеннымъ порученіямъ Греческаго Двора, заступитъ его мѣсто.

— По извѣстіямъ изъ Цугаррамурди отъ 20-го ч., Тирродорскимъ баталіонамъ и другимъ мятежникамъ, которые изъ Пампелоны сдѣлали вылазку противу Карлистовъ, при возвращеніи ихъ ворота города были заперты и войска эти послѣ нѣкоторыхъ безплодныхъ переговоровъ объявили, что они возвратятся въ Французскіе предѣлы. (*A.P.S.Z.*)

П О Р Т У Г А Л І Я.

Лиссабонъ, 19-го Сентября.

Кортесы третьяго дня поднесли Е. В-ву Королю *Донъ-Фернанду* слѣдующій адресъ: „Сеньоръ! Усердно желаемое счастливое рожденіе Августѣйшаго Принца, которымъ небеса благословили благополучное разрѣшеніе Ея Велич. и высокой дочери безсмертнаго Герцога *Браганцскаго*, нашей Августѣйшей и любимой Королевы, есть для Португальскаго народа эпохою надежды и общей радости. Принцъ, который могъ бы утвердить династію Дома Браганцскаго и Дома Готско-Кобургскаго на престолѣ *Донъ Альфонса Генрика*, былъ предметомъ благоговѣйшійшихъ молитвъ Португальскаго народа. Небо услышало наши мольбы и даровало Вашему Велич. сына а Государству Наслѣдника. Въ слѣдствіе сего благополучнаго происшествія, общіе и конституціонные Кортесы уполномочили эту депутацію, поздравить Ваше Велич. отъ имени народа, котораго они представители, и который теперь гордится тѣмъ, что Ваше Велич. можетъ теперь почитать своимъ Королемъ. Вотъ Государь, чувство искреннѣйшей преданности, которую приносятъ Вашему Величеству въ сей счастливый день общіе и законные Кортесы.“ Король отвѣчалъ: „Для Меня весьма утѣшительно изъясненіе образа мыслей, предложенное мнѣ общими и конституціонными Кортесами по случаю благополучнаго рожденія наслѣдственнаго Принца. Надѣюсь, что это происшествіе сильно содѣйствуетъ къ согласію и благополучію Португальскаго народа, и Вы можете увѣрить Кортесовъ, что я всегда употреблю буду всѣ мои усилія, чтобы достигнуть этой важной цѣли.“ (*A.P.S.Z.*)

Т у р ц і я.

Константинополь, 12-го Сентября.

Могущественный *Пертевъ-Паша*, нѣсколько уже лѣтъ бывший душою Турецкаго Министерства, уволенъ. Въ мѣсто его Министромъ внутреннихъ дѣлъ наименованъ *Акифъ-Эфендій*. Это одно изъ важнѣйшихъ происшествій, которыя для насъ здѣсь давно неслучались, и на здѣшнія дѣла произвести большое вліяніе. *Пертевъ-Эфендій* жилъ очень дружно съ Лордомъ *Понсонби*. Нынѣшній его преемникъ какъ извѣстно по дѣлу *Чоргиля* былъ въ несогласіи съ Англійскимъ Посланникомъ и по ходатайству его удаленъ изъ Министерства. (*A.P.S.Z.*)

Съ 1-го числа настоящаго мѣсяца Октября, началась подписка на послѣдній Кварталь сего года, на газету Литовскаго Вѣстника. — Цѣна по прежнему 2 руб. 25 коп. сер.

Вильна. Типографъ А. Марциновскаго. Печатать дозволяется.

Necessidades (подлугъ иныхъ, церемонія та odbyta już została przez Kardynała Patriarchę) i otrzyma tytuł: „*Pedro Fernando*, Xiążę Porto.“ Iuni jeszcze utrzymują, że dziecic nie tak prędko będzie ochrzczone, gdyż Cesarzowa wdowa Brezylijska i młody Cesarz Brezylijski są chrzestnymi rodzicami, lecz ostatni mianował swoim zastępcą Marszałka *Saldanha*. A żeby mu więc okazać teraz znak przychylności, jedyny, który jest w jego mocy, dwór nie przyjmie żadnego innego zastępcy i oczekiwać będzie wyglądanego, zwycięskiego weyścia do Lisbony Chartystów. Małżonek Królowey, który dopiero, podług praw, otrzymuje tytuł Króla, zawiadomił o tym wypadku Kortezy przez szczególny adress.

Dnia 29.

Xiążę Karol *Lichtenstein* obiadował zawczora u Królowey w zamku Windsor; dzisia rano towarzyszył Królowey konno na przegląd. Jey Kr. Mość miała Windsorski uniform, ciemno-błękitne z czerwonymi obszlagi i kołnier, hełm wojskowy, oraz wstęgę i gwiazdę orderu Podwiązki. Również Xiężna *Kent* towarzyszyła Królowey. Wojskami, znajdującymi się pod dowództwem Półkowników *Cavendish* i *Jedderel*, odbywały musztrę, komenderował Lord *Hill*. Lordowie *Melbourne* i *Palmerston* znajdowali się w orszaku Królowey.

— Jey Kr. Wys. Xiężniczka *Augusta* Saska, wezora wieczoremъ z Drezna tu przybyła.

— Poseł Grecki, Pan *Trikupi*, wkrótce udaje się do Paryża i mówią, że Xiążę *Michał Suzzo*, który tu od trzech lat w szczególnychъ poleceniachъ dworu Greckiego bawił, zastąpi jego miejsce.

— Podług wiadomości z Zugarramurdi pod d. 20, przed batalionami Tiradorow i innemi buntownikami, którzy z Pampelony uczynili wycieczkę przeciwko Karolistów, za powrotemъ ichъ zamknięte zostały bramy miasta; woyska po bezskutecznychъ ukladachъ oświadczyły, iż powrócą za granice Francuzkie. (*A.P.S.Z.*)

P O R T U G A L I A.

Lisbona, d. 19 Września.

Oto jest następujący adress, który Kortezy zawczora podały Królowi Jego Mości *Don Fernandezowi*: „Señor! Upragnione szczęśliwe narodzenie Najjaśniejszego Xięcia, którymъ niebo pobłogosławiło szczęśliwe rozwiązanie Jey Kr. Mości, dostoyney córki nieśmiertelnego Xięcia *Braganza*, naszej Najjaśniejszey i ukochaney Królowey, jest dla narodu Portugalskiego epoką nadziei i powszechney radości. Xiążę, któryby mógł utwierdzić na tronie *Don Alfonsa Henryka* dynastją domu *Braganza* i domu *Gothajsko-Koburgskiego*, był przedmiotemъ najgorętszychъ modłówъ narodu Portugalskiego. Niebo wysłuchało prośbъ naszychъ i Waszą Kr. Mość udarowało synem, a koronę następcą. Skutkiemъ szczęśliwego tego wypadku, ogólne i konstytucyjne Kortezy upelnomocniły tę Deputacyą, do powinszowania Waszey Kr. Mości, w imieniu narodu, którego ona reprezentuje, a teraz chlubi się tѣmъ, iż może Waszą Kr. Mość uważać za swego Króla. Są to, Najjaśniejszy Panie! wynurzenia nayszczerszey przychylności, które w tymъ dniu szczęśliwymъ składają Waszey Kr. Mości ogólne i konstytucyjne Kortezy.“ Król odpowiedziałъ: „Mocno uradowany jestem oświadczeniemъ sposobu myślenia, który złożyły mi ogólne i konstytucyjne Kortezy z okoliczności szczęśliwego narodzenia Xięcia Następcy tronu. Spodziewamъ się, iż wypadekъ ten dzielnie się przyłoży do zgody i pomyślności całego narodu Portugalskiego, a W Państwo, możecie zapewnić Kortezy, że statecznie całychъ swychъ usiłowańъ dokładać będę, dla osiągnięcia tego ważnego celu.“ (*A.P.S.Z.*)

T u r c y a.

Konstantynopol, d. 12 Września.

Potężny *Pertew* Basza, od lat kilku dusza Ministeriumъ Turckiego, został uwolniony. Na miejsce jego mianowany został *Akif-Effendi*. Jest to jeden zъ najważniejszychъ wypadków, jakie się od dawna tu nie zdarzały i zapewna bardzo wielki wpływъ wywrze na tutejsze stosunki. *Pertew* Basza był w wielkiemъ zaufaniu u Lorda *Ponsonby*. Teraźniejszy jego następca, jak wiadomo, w sprawie *Churchilla* został znieprawdowany przez Posta Angielskiego i za jego przyczyną usunięty z Ministeriumъ. (*A.P.S.Z.*)

Od dnia 1-go teraźniejszego miesiąca Października zaczęła się prenumerata na ostatni tego roku kwartał gazety Kurjera Litewskiego. Cena zwyczajna rubli srebremъ 2 kop. 25.

Октября 5 д. 1837 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. Кав. Левъ Боровскій.